

Janek Õiglane on kümnevõistluses maailma kuues

Katari pealinnas Dohas 27. septembrist kuni 6. oktoobrini peetud kergejõustiku maailmameistrivõistlustel tegi võimsa etteaste Eesti koondisse kuulunud üheksa sportlase hulgas Vändra noormees 25-aastane Janek Õiglane.

Õiglane kogus 8297 punkti, kuigi oli vahepeal ka 8400 punkti graafikus. Paraku kulges tema võistlus vaheldumisi õnnestumiste ja ebaõnnestumistega. „See oli võistlus, kus alad ei jooksnud kokku. Kümnevõistluses juhtub seda vahel. Vorm oli tegelikult parem kui kaks aastat tagasi Londonis,” kommenteeris meediale toona 4. koha saanud Õiglane. „Kurb, et nii palju jäi sisse. Aga ma pingutasin lõpuni ja olen enda üle uhke, et suutsin halvast seisust välja tulla. See näitab ka midagi.”

Õiglane püstitas isikliku rekordi 100 meetri jooksus, 400 meetri jooksus ja odaviskes. Tulemused: 100 m jooks 10,94; kaugushüpe 7,32; kuulitõuge 15,20; kõrgushüpe 1,96; 400 m jooks 49,14; 110 m tõkkejooks 15,13; kettaheide 43,37; teivashüpe 5,00; odavise 72,46; 1500 m jooks 4,36,24. Lõpptulemusena saavutatud 6. koht tagas Õiglasele kaheks aastaks B-taseme toetused.

Kõige suuremaks moraalseks toeks on Janekile olnud igal võistlusel oma pere – ema Terje, isa Jaan ja vend Jan elasid Janekile kaasa ka Kataris. „Muljed on väga kuumad. Hääl hakkab juba tasapisi taastuma sealsest ekstreemsest temperatuuride mängust: väljas 45 kraadi, siseruumides 25. Sportlastel oli mõnus olemine, stabiilne 25 kraadi. Kümnevõistlus on karm ala ja see oli suur asi, mis ta korda saatis,” räägib Terje Õiglane. „Üsna äge on jälgida maailma tippe võistlemas ja mis seal salata, uhke tunne on ka. Tribüünidel elati kõikidele võimsalt kaasa. Meedias levinud jutt tühjadest istekohtadest pole õige, õhtuti oli alati täismaja. Nüüdseks on Janekil kaks nädalat puhkust läbi ja algas valmistumine olümpiahooajaks. Detsembri alguses sõidab ta kaheks kuuks Lõuna-Aafrikasse treeninglaagrisse.”

Õie Kuusk

Põhja-Pärnumaa parim ettevõtte 2019 – LSAB Vändra AS

3. oktoobril tunnustas Pärnumaa Arenduskeskus Strand SPA ja Konverentsihotellis 2019. a Pärnumaa parimaid ettevõtteid ja ettevõtjaid. Põhja-Pärnumaa valla aasta parimaks ettevõtteks valiti LSAB Vändra AS. Vallavanem Jane Mets ja vallavolikogu esimees Ülle Vapper andsid kohapeal üle tunnustust tõendava karika ja valla tänukirja.

LSAB Vändral on ligi pool tuhat klienti, kellest enamuse moodustavad saeveskid, aga ka mööbli, uste-akende või muude sisustustoodete valmistamisega tegelevad puidutööstused, toodetakse lintsaeline ja saekettaid nii puidu kui metallitöö tööstusele ning osutatakse teritus- ja remonditeenust. Müüakse ja teritatakse ka hakkurite terasid ja freese. Oma tootegrupis ollakse Baltimaade suurim. LSAB Vändra kahes tootmishoones, peale laienemist 2016. a, on kokku 2500 ruutmeetrit tootmispinda. Ettevõtte töötab osaliselt kolmes vahetuses ja annab tööd 36 inimesele.

1993. a asutasid vändralased Kalle Tammai, Ülo Pöder ja Rootsi firma Långshyttan Slipservice AB ettevõtte, mis kandis nimetust Vändra Saeteritus AS. Eelnevalt oli Kalle Tammai koos abikaasa Jutaga elanud poolteist aastat Rootsis ja kohalikus keelekeskkonnas töötades ning kursustel õppides omandanud mõlemad hea rootsi keele oskuse. Jutta Tammai meenutab, et Rootsist naastes oli paljudel küsimuseks: „Kui palju te siis ka teenisite? Mõlema vastus oli üksmeelne: „Hea rootsi keele oskuse.“ Ülo Pöder

Kalle Tammai, Jutta Tammai, Jane Mets ja Ülle Vapper auhinnagalal.

lahkus omanikeringist 1996. a. „Koo rootslase Runar Arnessoniga tegime esimesi plaane, kuidas tegutseda. Päril algus oli AS Kermi hoovi peal renditud kahes garaažiboksis koos kahe töötajaga. Kui minu käest küsiti, millega ma tegelen ja vastasin, et saeteritusega, oli vastuseks „ahah, hea, et mingigi töö on, aga mis sa veel teed...?“ Keegi ei uskunud, et sellisel alal võib ka leiba teenida. 1997. a ostime praeguse hoone,

endise mototsehhi, enampakkumisel Vändra Vallavalitsuselt. 2001. a hankisime esimese lindimäsa ja nii see läks, juba kolme aasta pärast oli suur ruumipuudus. Kontor oli viimane, mille korda tegime,” meenutab Kalle Tammai. 2011. a müüdi kogu grupp Rootsi börsiettevõtte Investment AB Latour gruppi kuuluvale ettevõttele. Uueks nimeks sai LSAB Vändra AS. 19 aastat Vändra Saeteritust juhtinud Kalle Tammai lahkus ettevõttest 2012. a. detsembris ja ettepanek juhi kohale asuda tehti samas ettevõttes 9 aastat finantsjuhina töötanud Jutta Tammaile. Täna on Jutta Tammai LSAB Vändra peamiselt meestest koosnevat töökollektiivi ja tootmist juhtinud ligi seitse aastat. 2016. a laiendati tootmispinda 360 ruutmeetri võrra, ehitati-korrasitati ettevõtte ümbrus.

Oktoobrikuu viimasest nädalast alates töötab Kalle Tammai Rootsis LSAB Group AB idapiirkonna ettevõtete asepresidendina puidu alal. „See on alles väga värske uudis. Kalle tutvustas juunis Vändras külas käinud LSAB Group-i juhtidele meie tootmist ja ettevõtte arengut. Oma tulevikuvisionide ja senise tegevusega pälvis ta kogu grupi juhtide tähelepanu nii, et neil tekkis kohe soov teda emaetevõttesse Rootsi tööle palgata. Nii ka läks, alates 21. oktoobrist on Kalle Tammai uuel vastutusrikkal ametipostil,” tunneb Jutta Tammai rõõmu abikaasa igati väljateenitud ja esmapilgul uskumatu tunduvalt hüppelisest tõusust karjääriredelil.

Õie Kuusk

Kangakudujate infopäev Vändras

Korraldaja Eva-Liisa Kriis tänab abi eest päeva korraldamisel Vändra kangakudujaid: (fotol vasakult) Tiiu Kont, Sirje Paberits, Ly Kitsing, Rita Pärigma, Ita Mangusson, Leili Soosaar, Lehta Rell.

Üleriigiline XVII kangakudujate infopäev toimus tänavu 5. oktoobril Iida Käsitöökooli ja Kangakudumise Muuseumi majas ning Vändra Kultuurimajas.

Kogunemispaigaks oli Vändra Kultuurimaja, kus kohalikud kangakudujad tutvustasid oma töötoa kangastelgedel pooleli olevaid töid, rääkisid ringi tegemistest ja

plaanidest. Kõige parema ülevaate kohalike käsitöömeistrite näpuosavusest andis külalistele kultuurimaja lavale ja saali üles sätitud kena näitus valminud kudumitest. Vändralaste ülesandeks oli ka pakuda külalistele lõunasööki.

Külastati Iida Käsitöökooli ja Kangakudumise Muuseumi, kus Eva-Liisa Kriis rääkis oma loodud

Käsitöökooli lugu ja Vändra Kiri-kumõisa kujundamist Eestimaa ainulaadseks, ühe rahvakultuuri pärandi valdkonna säilitamise muuseumiks.

Igal aastal toimub infopäeval ka soasulase näitus. Tänavuse näituse teema oli „Minu unistuste mantlikangas“. Kaasa võis võtta kanga (1x1,4 m) või valmis

mantli. Näitusele toodud kangad ja mantlid olid eksponeeritud kultuurimaja laval. Esitatud omakootud kangast ömmeldud mantli eest pälvis tiitli „Kangasulane 2019“ Kaja Jürissaar.

Infopäevast võttis osa 118 käsitööhuvilist.

Õie Kuusk

Kokkuvõtte oktoobrikuu vallavolikogu istungist

Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu oktoobrikuu istung toimus 16. oktoobril 2019.a Kergu Koolis. Kooli direktor Imbi Uulimaa tutvustas hoones tegutsevaid asutusi ja rääkis kohalike tegevustest. Koos sõime maitsvat koolilõunat.

- **Muudeti Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu 16.11.2018 määrust nr 54 „Põhja-Pärnumaa valla kaasava eelarve menetlemise kord“.** Muudatuse kohaselt anti võimalus rajada objekt ka eramaale juhul, kui omanik nõustub andma maa avalikku kasutusse kümneks aastaks. Muudeti ka hääletuse korda nii, et edaspidi saab hääletada ainult ühe ettepaneku poolt varasema kolme asemel.
- **Tunnistati kehtetuks Vändra Alevivolikogu 14.04.2016 otsus nr 11.** Otsuse kohaselt nähti ette Vändra Muusikakooli praeguse hoone (Vändras Vana tn 61) rekonstrueerimine. Volikogu poolt 18.09.2019 vastuvõetud valla arengukava kohaselt renoveeritakse Vändra Muusikakooli jaoks ruumid 2021. aastal Vändra Gümnaasiumi hoones.
- **Otsustati tasuta võõrandada** seniste kasutajate omandisse garaažid Pärnu-Jaagupi alevis Tiigi 4/1 ja 4/2.
- **Kuulati informatsiooni Pärnu Ühistranspordikeskuse tegevusest.**

Ülle Vapper
Volikogu esimees
e-mail: ylle.vapper@pparnumaa.ee

Videosalvestusi istungitest on võimalik vaadata valla kodulehelt aadressil: www.pparnumaa.ee

Õhksoojuspumba mürale tuleb mõelda enne selle paigaldamist

Terviseameti statistika näitab, et õhksoojuspumpadega seonduvate kaebuste arv on püsivalt kõrge – 2019 aastal on Terviseametile esitatud 9 kuu jooksul 111 kaebust välisõhus leviva müra kohta, nendest 26 kaebust tehnoseadmete peale.

Õhksoojuspumpade ja küttekehade poolt põhjustatud müra saab vähendada juba projekteerimise ja paigaldamise käigus. Pumba paigaldamine peab olema kooskõlastatud kohaliku omavalitsusega, kortermaja seinale paigaldamisel on aga lisaks omavalitsuse loale vaja ka kõigi korteriomanike nõusolekut.

Õhksoojuspumba paigaldamisel on oluline põhjalikult analüüsida nii agregaadid asukohta kui rakendada teisi müra leevendavaid meetmeid. Kuna soojuspumpade ümberpaigaldamine ja häälestamine nõuab täiendavat ressursi ning keset kütteperioodi ei ole küttesüsteemi ümberehitamine alati võimalik, tuleb kindlasti tähelepanu pöörata agregaadid õigele asukohale ja adekvaatsele mürasummutusele.

Terviseameti soovitude kohaselt peaks õhksoojuspump jääma naabermaajadest võimalikult kaugele, hea tulemuse võib anda ka pumba paigutamine müra takistavate hooneosade varju. Kui hoonestus rahuldavat lahendust ei paku, tuleb vaagida helilaineid neelavate müratõkete rajamist. Paigaldamisel tuleb arvestada, et tehnoseadme ekvivalentse helirõhutaseme ehk müra piirväärtus haridusasutuste, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekande-asutuste ning elamute läheduses ei tohi päeval ületada 50 ja öösel 40 detsibelli (müranorme sätestab Keskkonnaministri 16.12.2016 määrus nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“).

Õhksoojuspumba müraga seoses saab terviseamet alustada järelevalve menetlust, kui kohalik omavalitsus on kontrollinud soojuspumba vastavust ehitusnormidele. Seega soovitame oma murega kõigepealt kohaliku omavalitsuse poole pöörduda.

Natalja Šubina,
terviseameti keskkonnatervise osakonna nõunik

PÄÄSTEAMET

• 3. oktoobril kell 12.09 käisid päästjad eemaldamas teele kukkunud puud Põhja-Pärnumaa vallas Võidula külas.

• 18. oktoobril kell 14.10 said päästjad väljakutse Põhja-Pärnumaa valda Tootsi alevikku Kooli tänavale. Naabrite sõnul tuli korterist suitsu ning kedagi kodus polnud. Päästjad tuvastasid toidukõrbe- ning ning likvideerisid selle.

• 22. oktoobril kell 20.23 teatati häirekeskusele tulekahjust Põhja-Pärnumaa vallas Libatse külas. Eluhoonega kokku ehitatud 9 x 12 m suuruses garaažis oli puhkenud tulekahju. Eluruumid olid eraldatud tulekindla vaheseinaga ning seetõttu tuli edasi ei levinud. Suitsusukelduslülid sisenen põlevasse hoonesse ning kustutas tulekahju kell 21.22. Tuli kahjustas garaažis asunud seadmeid ning seinakonstruktsioone. Värvikahjustusi sai ka hoones asunud sõiduauto. Tulekahjust suudeti päästa eluhoone ja kodukass.

Vallavalitsus ootab Valla uhkuse aunimetuse kandidaate

Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu 19.09.2018 määrusega nr 37 „Põhja-Pärnumaa valla tunnustamise kord“ sätestati Põhja-Pärnumaa valla tunnustamise põhimõtted, tunnustusavalduste liigid ja kirjeldused. Üheks tunnustusavalduse liigiks on **Valla Uhkuse aunimetuse** määramine. Valla Uhkuse aunimetuse määratakse tunnustusena inimestele, kes on olnud elupäästjad, puuetega inimeste abistajad, loomakaitsjad, maaelu edendajad, lihtsalt kuldsüdamed, elu- ja külasädemed või kes on ootamatult eluhetkedel käitunud kangelaslikult.

Valla Uhkuse aunimetuse kandidaate võivad esitada kõik füüsilised ja juriidilised isikud. Vallavalitsus ootab ettepanekuid Valla Uhkuse aunimetuse määramiseks **15. detsembrini 2019**. Ettepaneku võib saata digitaalselt allkirjastatuna e-posti aadressile vald@pparnumaa.ee või postiga aadressile Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus, Pärnu-Paide mnt 2, Vändra alev 87701.

Valla Uhkuse nimi kantakse valla aaraamatusse, Valla Uhkusele antakse valla teenetemärk, tänukiri ja meene.

Vallavalitsus

Muudatused abivahendite määruses

Alates 1. oktoobrist 2019 jõustub abivahendite määruse muudatus, milles on tehtud erinevaid täiendusi. Järgnevalt on välja toodud mõned olulisemad määruse täiendused.

Ühe suure muudatusena täiendati oluliselt nende abivahendite loetelu, kus puudub **korduva tõendi** vajadus. Korduva tõendi kaotamine tähendab seda, et kui inimene on eelnevalt tõendi alusel abivahendeid soetanud ja selle kohta on tema isikliku abivahendi kaardil kanne olemas, ei pea ta uut arsti tõendit esitama.

Täiendavalt kaotatakse sihtrühmi läbivalt **kordustõendi** vajadus veel mitmetel abivahenditel, nt tualetitoolid, potikõrgendused, vannid ja dušitoolid, käimisabivahendid (tugikepp, rulaator), kateetrid jne. Ennem abivahendi soetamist on mõistlik arutada ja küsida tõendi vajaduse kohta abivahendi ettevõttelt infot.

Vanaduspensioniealistel inimestel tehakse täiendav muudatus, millega **kaotatakse uriinipidamatus abivahendite tõendi vajadus**. See tähendab, et vanaduspensioniealine inimene ei pea uriinipidamatus kompenseerimiseks mõeldud toodete (nt mähkmete, sidemete) vajaduse tekkimisel esitama esmast tõendit. Vajalik on vaid abivahendikaardi olemasolu, mida saab taotleda Sotsiaalkindlustusameti klienditeenindusest kohapealt (Lai 14, Pärnu linn) või Sotsiaalkindlustusameti kodulehelt koju tellida. Abivahendikaardi taotlemiseks saab abi paluda ka enda piirkonna sotsiaaltöötajatelt.

Lisainfo abivahendite osas saab küsida:

Merlin Veinberg,

sotsiaalkindlustusameti abivahendite talituse nõunik
merlin.veinberg@sotsiaalkindlustusamet.ee, 4350594

PÄRNUS TEGUTSEVAD ABIVAHENDITE ETTEVÕTTED ON ENDISELT:

Invaru OÜ

Homniku tn 1, Pärnu
Tel 4471022
E-post parnu@invaru.ee
Avatud: E 9.00–18.00;
T-R 9.00 - 17.00

Tervise Abi OÜ

Riia mnt 131, 80042 Pärnu (Maxima)
Tel +372 6837 800, mob +372 56 261 152
parnu@terviseabi.ee, www.terviseabi.ee
E-R 09.00-17.00
Iga kuu esimesel ja teisel laupäeval 10.00-15.00

Inkotuba

Rüütli 47 (hoovis)
Tel 4430 230
E-post parnu@inkotuba.ee
E, T, K 9-17 N 9-18 R 9-15
Lõuna 13.00-13.30

Telia kiire koduinternet ja TV-teenus jõuavad Vändra alevi elanikeni

Juba järgmise aasta alguses saavad paljud Vändra alevi kodud kasutama hakata Telia kiiret koduinterneti ja moodsat TV-teenust. Telia teenused jõuavad kohalike elanikeni Elektrilevi poolt rajatava internetivõrgu toel.

Elektrilevi alustas sel kevadel erinevates Eesti piirkondades interneti püsivõrgu ehitusega ning see võimaldab kõigil nendel kodudel, kuhu Elektrilevi kaabel edaspidi ulatub, kasutada hakata Telia koduinterneti ja TV-teenust.

Vändra alevis jõuavad Telia teenused ligi 800 aadressini.

Telia Eesti erakliendiüksuse juhi Holger Haljandi kinnitusest võimaldab Elektrilevi poolt rajatav internetivõrk kasutada Telia koduinterneti pakette, mille maksimumkiirused ulatuvad 1 gigabitini sekundis. See rahuldab ka kõige nõudlikuma tarbija vajadused.

Lisaks kiirele ja tänapäevasele koduinternetile saavad inimesed kasutama hakata ka moodsat Telia TV teenust. Telia teleteenus areneb pidevalt, et pakkuda klientidele uut, põnevat ning konkurentidest eristuvat meelelahutust. Kui 2018. aastal oli üheks märgilisemaks sündmuseks maailmakuulsa HBO sarjade keskkonna jõudmine Telia TV klientideni, siis 2019. aasta alguses hakkas Telia edastama otsepilti naiste profiteenise turniiridelt. Järgmise aasta alguses tuleb Telia aga välja päris oma telekanaliga. Kõik need Telia kliendid, kes kasutavad korraga ettevõtte kolme põhiteenust ehk mobiilset andmesidet, koduinterneti

ja TV-lahendust, saavad liituda Telia 1 pakkumisega, mis võimaldab kasutusele võtta kaks korda kiirema koduinterneti ning valida Telia TV videolaenuksest endale igas kuus kaks tasuta filmi.

Kõige täpsema info selle kohta, millal ja milliste aadressidele Elektrilevi poolt ehitatav internetivõrk jõuab, leiab veebilehelt: www.telia.ee/kiire-internet

Peale Elektrilevi internetivõrguga liitumist saavad kõik soovijad endale tellida ka Telia teenuseid, millega saab tutvust teha ettevõtte kodulehel www.telia.ee asuvate alajaotuste TV ja Internet vahendusel.

Telia interneti püsiühendust kasutab täna enam kui 242 000 kodu, ettevõtte teleteenus jõuab aga enam kui 211 000 majapidamiseni.

Raigo Neudorf
meediasuhete juht/media relations manager
Telia Eesti AS
mob: +372 51 69 747
raigo.neudorf@telia.ee

Põhja-Pärnumaa vald tähistas 2. sünnipäeva

Tarvi Tasane küpsetas laval leiba ja jagas selle korvidesse.

Põhja-Pärnumaa vallavolikogu esimees Ülle Vapper ja vallavanem Jane Mets koos külalistega sõprusvaldadest: Gintaras Šurna – Pakrujois (Leedu), Tatsiana Shcheberaka – Smorgon (Valgevene), Rita Lambrugh Uggiate Trevano (Itaalia), Aivars Okmanis – Rundale (Läti), Waldemar Brzostek Ostrow Maziowecka (Poola).

Lauluviisi „Oma laulu ei leia ma üles“ saatel tõstis Tarvi Tasane laval sümbolsest ahjust küpsed leivad korvidesse ja jagas stiliseeritud rahvariites murueide tütardele, kes kostitasid uudseivaga kõiki saalisolijaid.

Vallavanem Jane Mets ja vallavolikogu esimees Ülle Vapper pidasid sünnipäevakõne – mõtteteri elust, olemisest, tööst, aja kulgemisest. Seejärel kutsusid lavale sõprusvaldade esindajad Itaaliast, Valgevenest, Lätist, Leedust ja Poolast. Külalised andsid kuulajatele aimu, kuidas kõlab nende emakeel ja ütlesid selles oma sünnipäevatervitused.

Vändra ja Pärnu-Jaagupi muusikakooli õpilased esinesid laulude ja pillilugudega.

Jane Mets ja Ülle Vapper tunnustasid meenete ja tänukirjaga valla heakorrakonkursi „Kaunis kodu“ võitjaid. Võistluskategoorias elamud tiheasustuses 1. koht Siret Uuspõld ja Alar Sillandi Vihtre külast; 2. koht Mari ja Avo Schultz Vändra alevist; 3. koht Margit Perner ja Kaiko Kivistik Vändra alevist; Terje Miido ja Ahto Tomson Pärnu-Jaagupi alevist.

Võistluskategoorias maakodu omanik 1. koht Taimi Markson ja Sergei Kallo Annuse talu, Pitsalu küla; 2. koht Reivo

ja Anne Tammai Suuretamme talu, Säästla küla; 3. koht Anu Raisma, Kärneri talu, Kõnnu küla. Kortermajade kategoorias pälvis tunnustuse korteriühistu Libatse 9. Sotsiaal-, äri- ja tootmisobjektidest tunnustati Aksel Puusti Väljaotsa talu Kirikumõisa külas.

Konkursil „Kaunis kodu“ osalejatest pälvisid tänukirja Marika Kivilo, Silvi ja Rein Aas, korteriühistu Soo tn 10, OÜ Hellar ja Pojad.

Üllatustunnustuseks oli tiitel „Aasta laste ja perede heaoluedendaja 2019“, mis anti üle Maarjakase lapsehoiu asutajale ja pidajale Maarja Sepale.

Muusikakoolide ühiskontserdi lõpetasid tugeva aplausi saatel viiuli- ja rivitrummiansambel ning Theodor Veitmaa valgusemängus trummidel esitatud lugu „King nothing“. Tänu ja tunnustust väärivad õhtut juhtinud Vändra Gümnaasiumi õpilased Mirjam Matkur ja Marlon Kivisild ning kõik kontserdil esinenud noored lauljad, muusikud ja nende õpetajad.

Väikese saalis ootas kõiki sünnipäevalisi kohv ja suur maitsev sünnipäevatort.

Õie Kuusk

Aasta laste ja perede heaoluedendaja 2019 – Maarjakase lapsehoid ja Maarja Sepp

1. koht Siret Uuspõld ja Alar Sillandi

2. koht Mari ja Avo Schultz

Silvi ja Rein Aas

Diana ja Alayn Mägi (OÜ Hellar ja Pojad).

1. koht Taimi Markson

2. koht Reivo ja Anne Tammai auhinda vastu võtmas.

3. koht Anu Raisma

Korteriühistu Libatse 9 - Helve Huberg ja Lea Ruus.

Tallinna Teaduspark Tehnopol viis Vändra Gümnaasiumis läbi minihäkaton

Vändra Gümnaasiumi ettevõtlusnädala lõpupäeval esinenud Tallinna Teaduspark Tehnopol viis läbi minihäkaton gümnasistidele ning rohemajandustunnid seitsmenda ja kaheksanda klassi õpilastele.

Tundides uuriti, mis on rohetehnoloogia, kuidas mõõta inimtegevuse mõju keskkonnale ja kutsuda ellu muudatusi tervise, ennetuse ja sotsiaalhoolekande vallas.

Gümnasistidele suunatud idufirma rajamise kiirkursuse viisid läbi Kadri Tamm, Brait Pilvik ja Martin Goroško. Minihäkaton teemaks oli meie gümnasistide äriideede lahendamine uute tehnoloogiate abil. Kiirkursus lõppes oma meeskonna idee esitlusega 120 sekundi formaadis.

Parimatena said Tehnopoly teadus- ja kommunikatsioonijuhilt Kadri Tammilt auhinnad lehmakarja juhtiva kiibi ja metsa eksinud seenelisi aitava võtmehoidja loojad. Auhinnatud ideedel on Martin Goroško hinnangul reaalseks tooteks kasvamise potentsiaali.

7.-11. oktoobri toimunud Vändra Gümnaasiumi ettevõtlusnädala läbivaks teemaks oli roheline eluviis. Tallinna Teaduspark Tehnopol oli ettevõtlusnädala peaesineja.

Silja Enok
Vändra Gümnaasiumi õpetaja

Vändra Gümnaasiumis esines õpilastele firma Moomoo looja Allan Oras

Moomoo on rattariiete bränd, mille tunnustatud jalgrattur Allan Oras rajas 2013. aastal. Moomoo on riietanud meie kodupaiga rattasangareid Tanel Kangertit ja Rein Taaramäed. Baltikumi suurimaks rattariiete brändiks tõusnud ettevõtte talvetoodangust läheb üle poole Norra turule. Moomoo on fraas viit võõrkeelt valdava ettevõtja ja tema abikaasa kunagisest lemmiklaulust.

Õpilastele rääkis Allan Oras oma enam kui 30 aastat kestnud sporditeest ja selle kaudu ettevõtjaks saamisest. Sportlase, spordiettevõtmiste korraldaja ja harrastajana oli Allan märganud vajadust kvaliteetsete spordiriiete järele. Tärkas idee ise rattariideid tootma hakata. Turgu uurides selgus, et Eestis oli juba toimetamas teisi sarnase äriideega tootjaid, aga nende kaup liikus eelkõige välisriikidele. Tartu Ärinõuandla abistas ettevõtte äriplaani koostamisel. Laenu läbirääkimised pangas olid julgustavad ja perekond väga toetav, sest esmalt tuli võtta risk ja kodumaja laenu tagatisena panti panna. 2013. aasta lõpul saigi loodud Moomoo.

Tootmist alustati allhankijatega. 2015 võeti tööle esimene oma õmbleja ja osteti õmblusmasin. Nii saadi „tuul purjedesse“ ja aasta lõpuks kolmekordistati käivet. 2017. aastaks oli tootevalikus juba 60 toodet ja soetatud sai juurdelõikusrobot. Äri laiendamine käib endiselt koostöös pangaga. Firma on aus maksumaksja ja hea partner pangale. Valmis toodangut saab osta e-poest. Edasimüüjate kasutamist ei peeta praegu vajalikuks.

Ettevõtja unistus on saada omal alal parimaks Euroopas ja maailmas. Sammhaaval liigutakse firmaga selle unistuse poole. 2018. aastal jõudsid Moomoo riided suusatamise MK-le. Järgmisel hooajal riietatakse Eesti laskesuusatamise meeskonda. Rohedisaini viljeleva ettevõttehena hakati 2019. aastal rattariiete valmistamiseks kasutama taaskasutatud plastikust valmistatud kangast. Eesmärgiks on saada kõige keskkonnasõbralikumaks rattariidebrändiks maailmas.

Auditooriumis tekitas elevust fakt, et 2016. aasta Rio olümpial sõitsid Tanel Kangert ja Rein Taaramäe Moomoo rattariietega. Veel kuulub selle firma riiete tellijate hulka president Kersti Kaljulaid.

Kuulajate seas oli tänaseid jalgrattaklubi Viko spordinoori. Neile ja teistele kuulajatele rõhutas ettevõtja Allan Oras eesmärkide püstitamise ja unistuste poole püüdlamise olulisust. Väga tähtis on austus ja usaldus, see on oluline nii peres kui äripartnerluses.

Vändra Gümnaasium ja ettevõtja Allan Oras osalesid algatuses Minu Lugu ja panustasid juubeliaastal suurejoonelise rekordi sooritamisse: 181 ettevõtjat ja juhti jagavad oma lugu 208 korral 157 Eestimaa koolis.

Silja Enok
Vändra Gümnaasiumi õpetaja

Sügis Kergu koolis

Meie koolipere alustas õppeaastat jõuluteemaliselt. Nimelt sattusid meie aktusele Päka kooli krapsakad päkapikud Aadam ja Anna. Kuna nende koolis sai õppida ainult 5 aastat, aga päkapikkudel oli hiigelsuur õpihimu, otsustasid nad oma haridusteed jätkata meie väikeses ja hubases Kergu koolis. Suure lobisemise käigus juhtus selline lugu, et unustati saali tuua 1. klass. Õpetaja alustas muinasjutu vestmisega, märkamata, et õpilasi polegi kohal. Õnneks juhtisid Aadam ja Anna hajameelse õpetaja tähelepanu tühjadele toolidele ning ära unustatud kooliuisikud said lõpuks saali kutsutud. Ülejäänud aktus sujus päkapikkude valvsa pilgu all ladusalt. Kõik 9 esindikku said aabitsad kätte ning kooliaasta sai lõbusalt ja jõulumeeolus alustatud.

Kui olime mõned nädalad kooliellu sisse elanud, saabus sügise sünnipäev ning oli aeg pidutsema hakata. Sünnipäevalapsele kõlasid lasteaias mudilaste ja koolijärglaste tervituslaulud ning meeldisid tantsud. Et sügis meid ikka hästi kuuleks, lõime aknad valla ning kingituseks langes meile saalis ka mõni kirju sügisleht. Vastupidiselt tavapärasele kontrollisime seekord hoopis õpetajate teadmisi ja väitlusoskust. Õp Mareti ja õp Mariann püüdsid üksteist veenda, kui hea ja tore või siis väljakannatamatult vastik on sügis. Tasavägine väitlus oleks ilmselt kestnud jõuludeni või järgmise sügiseni. Aga kuna sünnipäeval peab ikka mängida ja lõbutsema ka saama, olime sunnitud väitlejad katkestama ning oma programmiga edasi minema. Kui õpetajad olid proovile pandud, oli

kord õpilaste ja mudilaste käes. Järgnes sõnadeta alias sügise teemadel. Ka siin jäi seis viiki ning võitjaks kuulutasime mängulusti.

Et sügise võlusid ikka täiel rinnal nautida, asusime mõne päeva pärast seiklema Lääne-Virumaal asuvas puhta vee teemapargis. Osalesime KIKi projekti raames programmis „Hakkamasaaja looduses“. 1.-3. klass seiklesid väga hõredas metsas, mille kohta meie ütleme siiski park. Koolilapsed said oma teadmistega hiilata ning giid oli sunnitud tõdema, et tal polegi meile eriti uut ja huvitavat pajutada. Tore oli näha, et meie lapsed käivad ikka metsas ning saavadki looduses edukalt hakkama. 4.-6. klass suundusid peale kompassiga ilmakaarte tuvastamist giidiga päris metsa ja loomulikult „eksisid täitsa ära“. Eksinutele jagati häid soovitusi, kuidas hakkama saada. Paanika vältimiseks võiks näiteks jope tagurpidi selga panna ja siis uuesti õigetpidi tagasi pöörata. Selle tegevuse ajal on hea mõtteid koondada ja pisut rahuneda. Edasi asuti metsas leiduvatest materjalidest varjualust ehitama ning tulepulgaga lõket süütama. Ulalusega saadi edukalt hakkama, aga tulepulgast sädeme välja voolumine osutus parajaks pähklik. Tulejumala tiitli sai omale õp Mareti. Peale pikka seiklemist metsas ja pargis, hakkas nälga näpistama ning suundusime tagasi matka alguspunkti ja asusime kokkama. See supp, mille me metsas kokku keetsime, maitses ülihea. Aitäh, kokatädi Iivi!

Järgmistel päevadel tegelesime õppetööga ja juba oligi kätte jõudnud oktoober ning õpetajate päev. Nagu enamus

koolides, olid ka meie vanimatest õpilastest üleöö pedagoogid saanud. Endised õpsid suunati sujuvalt õppeklassi ja uued pedagoogid seadsid end sisse õpetajate tuppa. Kogu värskel töökollektiivil olid vahetundides kohvitassid auramas ja arutati pedagoogilistel teemadel. Suurimaks probleemiks tunnistati sel päeval endiste õpside, värsketest õpilastega, hakkama saamine. Need ei teadnud midagi klassireeglitest, koolireeglitest ega üldtunnustatud viisakusreeglitest. Õnneks said noored pedagoogid marakrattide ohjamisega edukalt hakkama. Õpitu-lemused ei olnud just kõige paremad, aga mõnikord on osavõtt tulemusest tähtsam. Eriti karmid reeglid valitsesid Beriti kehalise kasvatuse tunnis. Võimlemisest ei päästnud dr Google tõend ega äsjamurtud jalaluu. Ka karkudega tuli kõik harjutused kaasa teha. Õnneks paranesid tunni lõpuks kõik vigastused võluväl ning noor direktor jagas ohtralt kiidusõnu ja kommi. Õpetajate päev lõppes noorte ja vähem noorte pedagoogide ümarlauaga, kus Beriti ema küpsetatud ülimaitsva kräsupea nosimise käigus vahetati haridusalaseid kogemusi ja näpunäiteid.

Lisaks oleme me jõudnud kohtuda politseionuga, raamatukogutädiga, külastada paari teatrit ning pidada maha mitu klassiohtut. Ja kaugel need jõuludki enam on.

Kaunist sügise jätku kõigile Kergu koolipere poolt!

Tiina Lelov
Kergu kooli õpetaja

Kas pillid naeravad?!

Pesamuna lasteaias toimus 16. oktoobril vahva kontsert-etendus „Muusika teeb hingele pai“. Meid külastasid muusikud, kes on kuulsad mitte ainult meil, vaid ka üle Eesti. Priit Aimala, Jaan Kirs ja Ado Kirs olid kehastunud võluriks, karuks ja „kontrakassiks“. Ulakas võlur võlus meile uskumatuid pille, milleks olid kelled, lihvklotsid, aiavoolik, koogivorm, kõikide asjade nimesid isegi ei teadnud. Orkestris mängisid võlur karu, „kontrakass“, lapsed, lapsevanemad ja õpetajad. Kosmosetükk oli orkestri tegemise üks võtmetegijaid. Mänguliselt said selgeks trompet, akordion, trummid, kontrabass ja samuti meie head vanad lastelaulud. Terve saal laulis nagu üks mees kaasa. Sai naerda, pilli mängida, tantsida ja plakutada nii, et käed tulistasid veel õhtulgi. Nii hea huumori, muusika ja tralliga kasteti meid kõiki üle kui kõige kallimaid taimi. Usun, et see muusikapisik nakatas meie lapsi ja igaüks leiab edaspidi oma tee muusika juurde.

Sügav kummardus Teile väikeste ja suurte pesamuna laste poolt.

Õpetaja Liina

Õpetajate päeval tunnustati valla haridustöötajaid

Aasta kooliõpetaja nominendid: Helbe Tamm, Ave Naano, Silja Enok, Ene Kitsnik, Katrin Juro ja Hille Uustamm

Ene Kitsnik, Ave Naano, Mari-Liis Jaanson ja Silja Enok.

Aasta klassijuhataja nominendid: Helen Ilves, Ester Esula, Tiina Lelov.

Aasta noorõpetaja nominent Mariann Pärnoja ja aasta noorõpetaja Mari-Liis Jaanson.

Aasta lasteaiaõpetaja nominendid: Terje Suurvärav, Anne Ojala, Tiit Loidap, Liivi Vähesoo.

4. oktoobril kutsus vallavalitsus Vändra Kultuurimaja tänuüritusele kõik valla haridustöötajad – õpetajad koolidest, lasteaedadest, huvikoolidest, koolijuhid ja ametnikud. Päevakohaselt pidulikuks kujundatud laval andsid vallavanem Jane Mets ja abivallavanem Tarvi Tasane parimatest parimatele üle karika, lilleõie ja tänukirja ning lausused tänusõnu. Kunstilist külakosti pakkus instrumentaalansambel La Phoeix.

Jane Mets tõi näiteks rea 1848. a nõudeid õpetajale, kus kõige tähtsam oli igast raamatust selge arusaamisega ja komistamata lugeda, kirjutada ja rehkendada. „Kui palju oskusi peab tänapäeva õpetajal olema? Seda ei suuda ilmselt keegi täpselt öelda. Minu arvates on kõige suurem oskus see, kui õpetaja suudab oma õpilastes huvi äratada vajalikke tarkusi koguma. See eeldab eelkõige loovust ja professionaalset kompetentsust. Ja õpetajakutse on seotud eetika ja empaatiavõimega, rohkem kui ükski teine kaasaegne elukutse. Täna lapsed, aga ka lapsevanemad, ei ole enam samad, kes sajand tagasi.”

Esmalt kutsuti lavale Pärnumaa Omavalitsuste Liidu hariduskomisjoni üleriigilisele tunnustusüritusele „Eestimaal õpi ja tänab“ esitatud kandidaadid, Pärnumaa parimad haridustöötajad – aasta klassiõpetaja Silja Enok Vändra Gümnaasiumist ja aasta lasteaiaõpetaja Sirje Raaga Vändra Lasteaiast.

Tiitli „Aasta hariduse sõber“ pälvisid Diana ja Alayn Mägi – OÜ Hellar ja Pojad.

„Magus Kõrsik on olnud kooli koostööpartneriks juba aastaid. Meie õpilased on alati oodatud ringkäikudele vabrikusse ja mitte kunagi ei tulda sealt tagasi tühjade kätega.

Õpilastele on jagatud ka ettevõtjaks saamise ja olemise tarkust. Diana ja Alayn on aidanud kooli nii nõu kui jõuga. Alati ollakse abiks ürituste korraldamisel. Diana on olnud kooli hoolekogu esimees juba mitmeid aastaid,“ tutvustas tiitli saajaid Tarvi Tasane.

Aasta huvihariduse õpetaja tiitlit kinnitava klaasist meene võttis vastu Vändra Gümnaasiumi klassiõpetaja Ave Naano.

„Ave on jäänud truuks oma koolile, lõpetanud siin keskkooli ja tulnud nüüdsesse gümnaasiumisse tagasi kogukonna lapsi õpetama. Ta on pidevalt end täiendanud ja omandanud uusi teadmisi. Tema õpilased on saanud olümpiaadidel auhinna-lisi kohti. Ave jääb alati kindlaks oma tööekspidamistele. Selle aasta tantsupeole pääses neli tema käe all harjutanud rühma - 1 rahvatantsurühm ja 3 võimlemisrühma. Ave kannab endas Eesti väärtusi, näidates seda oma tundides ja kolleegidega suheldes. Tema ideedest sündinud spordipäevad on lustlikud, vahvad ja ebatraditsioonilised ning pakuvad lastele mitmesuguseid loovaid tegevusi,“ on lühikokkuvõtte kooli tantsurühma tantsija koostatud poeetilisest iseloomustusest.

Aasta noorõpetaja nominentideks kuulutati Mariann Pärnoja ja Mari-Liis Jaanson. Tiitli pälvis Vändra Gümnaasiumi õpetaja Mari-Liis Jaanson.

„Heatahtlik ja rõõmsameelne kolleeg, kes vajadusel on eestvedaja ja algataja. Igapäevase koolitöö muudavad huvitavaks põnevad õppekäigud ja rahvusvahelisest õpetajate koostööprojektist Teaching for Tomorrow saadud uued meetodilised võtted. Mari-Liis juhib Vändra

Gümnaasiumis klassiõpetajate ainerühma tööd, on Vändra Gümnaasiumi hoolekogu ja Põhja-Pärnumaa valla haridus- ja noorsookomisjoni liige, veel naisrahvatantsurühma Vändrikud tantsija ja Vändra JK Vapruse vabatahtlik ning õpetajate korv- ja võrkpallivõistkonna liige,“ iseloomustasid oma õpetajat tema õpilased.

Aasta kooliõpetaja nominentideks kutsuti lavale Helbe Tamm, Ave Naano, Ene Kitsnik, Silja Enok, Katrin Juro, Elle Redlich, Hille Uustamm, Urve Hillep. Tiitli pälvis Vändra Gümnaasiumi klassi- ja majandusõpetaja Ene Kitsnik.

„Tema koolitöö õpetajaametis algas Vändra Gümnaasiumis 1991. a. Ta on naerav ja positiivse loomuga õpetaja, kes on loodud lapsi õpetama Tema tunnid on huvitavad ja väga hästi ettevalmistatud, täis energiat, loovust, mõtlemist, mängu, rühmatööd, projektiõpet, õuesõpet. Ta leiab aega õpilastega Vändrast välja minna, et avardada nende silmaringi – muuseumidesse, teatrisse, kinnos, õppekäikudele mööda Eestimaad ning ekskursioonidele paljudesse ettevõtetesse. Ta on ette valmistanud koolisiseseid olümpiaade ja neid läbi viinud. Tema juhendamisel on õpilased koolis ette kandnud mitmeid loov- ja uurimustöid ning tema ainealaselt tublimad õpilased on käinud kooli esindamas maakondlikel olümpiaadidel, kus mitmed on jõudnud esimese kolme hulka. Majandusõpetajana kuulub ta meeskonda, kes korraldab ülekoollisi ettevõtlusnädala üritusi. Õpetaja Ene Kitsnik on empaatiline õpetaja, kes hoolib igaühest. Ta on sõbralik, toetav, innustav ja hea teo eest hea sõnaga meelepidav õpetaja. Õpilased armastavad

teda ja lapsevanemad peavad temast väga lugu,“ seisab kolleegi koostatud iseloomustuses.

Aasta lasteaiaõpetaja nominendid: Terje Suurvärav, Marje Pajula, Anne Ojala, Tiit Loidap ja Liivi Vähesoo. Saalis olevate kolleegide tugeva aplausi saatel kuulutati tiitlikandjaks Vändra Lasteaia liikumisõpetaja Anne Ojala.

„Anne Ojala on olemuselt sportlik ja tegus inimene. Anne on ideede generaator. Tema korraldusel toimuvad igal õppeaastal spordinädalad sügisel, kevadel ja talvel. Lisaks viib ta läbi temaatilisi liikumisüritusi, näiteks „Südamenädal,“ „Metsloomad sügisel,“ fotojaht Vändra alevi, pimedas orienteerumine jne. Anne osaleb lastega Pärnumaa võimlemispidudel, et pakkuda lastele esinemiskogemust. Eelmisel õppeaastal toimus Vändra Lasteaia liikumispidu „Mängulust“, kus võis näha lapsi esinemas tema loodud ja õpetatud kavade järgi. Igal õppeaastal võtab ta koolieelikutega osa lasteaedade piirkondlikust spordipäevast „Sinilillemärgid“. Kevadeti viib läbi perspordipäevi alevi staadionil. Õpetaja Anne energia ja eestvedamine motiveerib nii lapsi kui kolleegide tema eeskuju järgima.“

Aasta klassijuhataja nominendid: Helen Ilves, Ester Esula, Tiina Lelov ja Riina Kirkmann. Aasta klassijuhatajaks kuulutati Pärnu-Jaagupi Põhikooli 9. klassi klassijuhataja (2018/19. õppeaastal) Helen Ilves.

„Õpetaja Helen tuli Pärnu-Jaagupi Põhikooli tööle Noored Kooli programmi raames. Eelnevalt õpetajana töötanud ei olnud. Ta oli nõus hakkama klassijuhatajaks 8. klassile, kellega oli koos kaks imelist aastat. Oma sära ja särtsakusega võitis ta

kohe õpilaste südamed. Ta oli nende jaoks sõber, suunaja, inimene, kes nendest hoolis, aitas ja ära kuulas. Klassiga koos võeti ette toredaid reise Brüsselisse, Stockholm, käidi Pärnu linna kalmistutel, põgenemistubades, korraldati klassiõhtuid ja piknikke. Lastevanematega oli tal hea kontakt ja vanemad teadsid alati koolis toimuvast. Täna seaks päevaks on Helenil juba uus klass juhtida. Seekord 4. klass.“

Tänukirja ja lillekimbu võttis vallajuhtidelt vastu Vändra Gümnaasiumi direktor Marget Privits.

„Ta on töötanud 30 aastat Vändra piirkonna haridusvaldkonnas ja -asutustes. Marget on empaatiline ja tolerantne juht, kelle poole võib iga koolipere liige oma idee, mõtte või projektiga pöörduda, saades sealt indu ja tuge nende elluviimiseks. Ta on uuendusmeelne, kannab soovi koolielu muuta, on leidnud võimalusi töö- ja koolikeskkonna parandamiseks.

Raskeid probleeme lahendades jääb ta rahulikuks ning jätab mulje, et midagi hullu pole juhtunud. Margetil täitus sel sügisel viis aastat koolijuhina,“ seisab tunnustusele esitatud esildises.

„Täna teid kõiki, armsad õpetajad, tehtu eest ja soovin jätkuvat jõudu ning kannatlikkust uute sirgete ja sügavate vagude kändmiseks koduvalla hariduspõllul, tarmukust ja otsivat vaimu uuenduste tegemiseks ning alati lahketa meelt ja südameheadust kõiges ja kõikjal,“ lõpetas teatrisaalis piduliku tunnustusürituse vallavanem Jane Mets. Kultuurimaja väikeses saalis ootasid kõiki tänapäevalisi kaetud suupistelauad ja peotort.

Meie valla koolide õpetajad on ühendanud jõud laste digipädevuste arendamiseks ehk Code Week 2019

Iga aasta oktoobrikuus toimub üleeuroopaline programmeerimisnädal Code Week. Pärnu linna ja mõned maakonna koolid panid pead kokku ja otsustasid korraldada ühise ürituse nimega „Mängutuba“. Meie valla koolidest osales selles projektis viis kooli. Õpiürituse käigus korraldas iga osalev kool vastuvõtmise piirkonna lasteaiade vanemale rühmale. Pakuti ühe tunni jooksul õppetegevust, kasutades haridusroboteid või arvutiprogramme. Üritus oli eriline seepärast, et töötubasid viisid läbi õpilased, mitte õpetajad. Õpilasi juhendasid Käde Reinthal Tootsi Lasteaed-Põhikoolis, Madis Kivi Kergu Lasteaed-Algkoolis, Aile Jaansalu Pärnu-Jaagupi Põhikoolis ja Vahenurme Lasteaed-Algkoolis ning Raili Pärnoja Vändra Gümnaasiumis.

Tootsi Lasteaed-Põhikooli viisid üritust läbi 2.-3.klassi õpilased, kes õpetasid lasteaiadele andma käsklusi Bee-Bot põrandarobotitele.

Vahenurme Lasteaed-Algkoolis õppisid lasteaiade lapsed ehitama ja progema, kasutades Lego WeDo 2.0 komplekte. Neid juhendasid tublid 3.-4. klassi õpilased. Kahe masina kokku panemisel juhendasid suuremad aktiivselt väiksemaid. Kolmanda masina juures said lasteaiade lapsed juba iseseisvalt hakkama. Nii õpetajate kui õppijate jaoks oli äge kogemus.

Kergu Lasteaed-Algkoolis õpetasid 4. ja 5. klassi õpilased eelkooliealistele programmeerimise esimesi samme veebipõhistes keskkondades.

Pärnu-Jaagupi Põhikoolis käisid külas Pärnu-Jaagupi Lasteaia Pesamuna vanema rühma õpilased. Õpilasi juhendasid 5. klassi poisid. Koos ehitati Lego WeDo 1.0 ja 2.0 komplektidega erinevaid masinaid ja programmeeriti need liikuma. Oli põnev ja kasulik üritus – kes sai uut õppida ja kes õpetamise kogemuse.

Vändra lasteaedade lapsed külastasid Vändra Gümnaasiumi ning tutvusid töötoas põrandarobotiga Bee-Bot. Mängutoas õpiti Bee-Bot mesilasele käsklusi jagama, elati kaasa mesimumude võidujooksule ning lõpetuseks mängiti koos haridusrobotiga isetehtud lauamängu. Mängutoas olid lasteaiadele abiks õpilased 6. klassist, kes aitasid mängumatte valmistada ning õpiüritust läbi viia.

Mängutubade korraldamise eesmärk oli suurendada erinevate õppeasutuste vahelist koostööd, arendada õpetajate ja õpilaste digipädevusi ning luua eeldused kaasaegse hariduse võimaluste paremaks kasutamiseks igapäevases õppeprotsessis. Kokku võttis õpiüritusest osa 116 inimest erinevatest valla koolidest.

Aile Jaansalu

Kuidas lapsevanem kodus saab oma last aidata nii, et tal oleks hea õppida

Pärnu-Jaagupi Põhikoolis toimus 24. septembril lastevanematele Kriste Talvingu loeng lapse toetamisest kodus. Lühidalt soovin kõikidega jagada loengust kuulnud uuemaid teadusuuringutel põhinevaid õpistrateegiaid. Artikli kirjutamisel on kasutatud Kriste poolt koostatud materjale.

Kui vaadata, kuidas väga paljud inimesed õpivad või õpetavad, jääb mulje, nagu arvataks, et õppija on nagu makk või kaamera, mis salvestab nähtut-kuuldut. (Bjork, R. A., Dunlosky, J., & Kornell, N. (2013). Self-regulated learning: Beliefs, techniques, and illusions. *Annual review of psychology*, 64, 417-444.)

Aga kas see ka nii on?

Meil kõigil on omad uskumused õppimise suhtes, kuid tegelikkuses ei ole see nii.

Suur osa vanematest väärtustab enim just häid hindeid.

- Tajub enam koduste koolitöödega seotud stressi ja kannab seda edasi ka lapsele.
- Ei hinda õppimisel tehtavaid vigu ja eksimusi, kuna need on märk kehvast võimekusest.
- On pigem kontrolliv ja ärev (tajub, et õppimisvõime on kaasasündinud ja nüüd ei olegi midagi enam teha – appi).
- Annab lapsele kritiseerivat ja hinnangulist, mitte toetavat ja julgustavat tagasisidet.
- Ei pööra tähelepanu õigetele õpistrateegiatele, oluline on lõpptulemus, hinne, mitte pikaajaline teadmine.
- On kindel, et olemas on nt matemaatikainimesed ja keeleinimesed. (Ega see matemaatika ongi meile ülejõukäiv, no isa maadles ka sellega koolis ja et ta napilt 3 sai – ega siis lapsel ka pole väga põhjust pingutada).
- Ka teatud lohutamine sisendab jäävususkumusi! Pole hullu, sa andsid endast parima! Ehk teisisõnu - sa ei olegi rohkemaks võimeline.

Sellise vanema laps

- Hakkab vältima raskusi ja pingutust nõudvaid ülesandeid ning valib edaspidi vaid kergemad ülesanded, mis ei seaks kahtluse alla tema võimekust – sest, kui ta eksib, näib ta ju rumal.
- Tunneb õppimise juures suuremat ärevust (ja ärevus ei soodusta õppimist).
- Õpib vaid hinde, tasu või karistuse vältimise pärast ja vajadusel spikerdab, tuubib seosetult õpitava pähe.
- Kehva soorituse, hinde korral süüdistab õpetajat (õpetaja tegi liiga raske töö) ning võrdleb tulemust klassikaaslaste omaga

(Kati ja Mati said kahed, mul läks isegi hästi, et 3 sain).

- Valib õpistrateegiaid, mis tagavad kiire tulemuse, aitavad kaasa hetkesooritusele, mitte pikaajaliste mälusisude tekkimisele.
- Temast ei saa ennastjuhtivat õppijat.
- Kuid tegelikult
- Võimekus ei ole kaasasündinud, vaid iga inimese puhul ALATI arendatav.
- Ei ole olemas matemaatikainimesi ja mittematemaatikainimesi.
- Vead on loomulik osa õppimisest ja arengust, soodustavad sügavat õppimist.
- Kõigi meie aju on neuroplastilised, st aju on arendatav, kui luua selleks tingimused.

Kõike seda teades, kuidas lapsevanem kodus saab oma last aidata nii, et temast kujuneks ennastjuhtiv õppija?

Alustuseks:

„Ära mõtle sellele, kuidas teisi inimesi motiveerida. Mõtle parem, kuidas luua tingimused selleks, et inimesed ennast ise motiveeriks.“

Millised on tänapäeva teadusuuringutel põhinevad efektiivsed õpistrateegiad?

Õppimise käigus, lühiajalise mälusisu salvestamise ning kohese soorituse juures, annavad paremaid tulemusi meetodid, mis tegelikult õpitu pikaajalist meeldejätmist aga ei soodusta. Lastele ja ka lapsevanematele tundub, et kui kasutatud õpistrateegia aitab meid praegu, siis järelkult aitab see meid ka hiljem.

Näiteks: tuupisin pähe ja koheselt see aitas ju... aga kas see info sealt nt nädala pärast ka kättesaadav on, kui seda mõnes ülesande lahenduses vaja läheb? Arvan, et pigem mitte. Või: lugesin ju korduvalt läbi ja tundus, et kõik info on ju tuttav, aga kui peab seda siis ilma abimaterjalideta esitama, ei olegi see nii kerge.

Tõhusad õpistrateegiad nõuavad pingutust, panevad õppimise ajal eksima ja vigu tegema, neid analüüsima ja nii kurb, kui see ka pole, ei kindlusta enamasti kiireid tulemusi. Siinkohal ära aja last õppimise juures stressi, ärevusse ja paanikasse. Ära kunagi võrdle teda teise lapsega. See tekitab ainult pahameelt ja enesehinnangu langust.

Tõhusad õpistrateegiad on

- Materjali oma mälust ammutamine, nt mälu järgi üleskirjutamine (ja alles siis vaadata materjale!) Testimine ongi õppimine ja üks tõhusamaid õpistrateegiaid. Toeta lapse enesetestimist, paku testimiseks oma abi, küsides küsimusi, kuulates, kuidas laps räägib sulle õpitu oma sõnadega ümber, või julgusta last ennast ise testima, kõva häälega õpitut ümber jutustama jne.

- Hajutatult harjutamine, st pausidega, tehes vahepeal midagi muud.

Mingi teema pikka aega järjest õppimine ehk massõppimine toob enamasti lühiajalist kasu. Pikaajalist meeldejätmist soodustab õppimis- ja harjutamisperioodi eraldamine, näiteks puhkepaus ja õues koeraga jalutamine, perega õhtusöögi söömine või teise õppeaine õppimine. Aju saab aru, et tulen tagasi (ja jätan nad vahepeal rahule?) – ahaa, mind on siiski vaja...

- Üks viis õpitu kordamiseks on luua õpitu vahel uusi seoseid ning nende erinevate seoste tekitamisega püüda õpilaste mälusisusid tugevamaks muuta.
- Materjali oma sõnadega ümberütlemine. Selline taas- või uuestiõppimine tõhustab pikaajalist meeldejätmist ja loob seega paremad eelteadmised uute teadmiste vastuvõtmiseks. Kui sageli aga lapsed seda teevad? Üldjuhul lõpetatakse õppimine sel hetkel, kui sooritus on esimest korda väga hästi välja tulnud, ning arvatakse, et nüüd ongi lugu selge.
- Eri kontekstides sama asja õppimine
- Probleemi lahendamise üritamine/katsetamine enne lahenduskäigu teadasaamist.

Õpi väärtustama vigu, sest vigadest õpitakse kõige rohkem.

Tingimused, kus õppimisel tehakse kõige rohkem vigu, on sageli need, mis viivad kõige sisukama ja edukama õppimiseni. Õpikeskkond peaks õpilasi julgustama vigu tegema ja neist õppima.

Kui laps on eksinud, ole positiivne ja julgustav. „Jess, nüüd on sul võimalus midagi õppida!“ „Nii põnev, uurime koos, kus see vingerpuks sisse tuli.“ Julgusta nt lahenduskäiku üle käima ja sealt viga üles leidma. (Soderstrom, N. C., & Bjork, R. A. (2015). Learning versus performance: An integrative review. *Perspectives on Psychological Science*, 10(2), 176-199.)

Lõpetuseks tahaksin öelda, et ole õpetamisel järjepidev, too näiteid igapäevaelust, märka ja tunnusta last, ole mõistev ja ära ärritu. Kiida pisikeste edusammude eest, kuid tähistage ka ebaedu kui õppimisvõimalust. Uuri igal päeval, mida uut laps koolist teada sai. Tunnusta lapse saavutusi, mitte hindeid. Kiida lapse pingutusi. Te ei pea ise olema targad ega õpetajad, aga teil on suurepärane võimalus suunata oma lapse harjumusi ja mõtteviisi.

Meeli Tasane

Pärnu-Jaagupi Põhikooli õppealajuhataja

KAS OLED HÄDAS OMA TEISEMISEGA, KES DISTIPLIINILE EI ALLU?

OLED VASTUTAV OMA LAPSE EEST, KES REEGLITEST KINNI EI PEA?

SUL ON KODUS NOOR, KELLEGA ON PIDEVALT PROBLEEMID?

KUI JAH, SIIS SAAME SIND AIDATA

SUVEL 2020 KORRALDAME KOKKU 3 PIKAAJALIST LAAGRIT TEISEMISTELE: LUGUPIDAMISE, EMPAATIAVÕIME, HÜGIEENI, KÄITUMISOSKUSTE NING VASTUTUSTUNDE, SUHTLEMISOSKUSTE ARENDAMISE EESMÄRGIL. SEAME ENDALE EEMÄRGIKS OTSIDA ÜLES NOORUKI SEEST TALLE HUVIPAKKUVAT, ET ISESEISVALT EDASIMINEK OLEKS VÕIMALIK.

Eelregistreerimine on alanud, kohtade arv on piiratud: tellimus@praktikakeskus.ee

Henn Lahesaare mõtiskleb

Elame juba mõnda aega vabas ja demokraatlikus riigis. Järjekult peaksid meil kehtima ka vastavad seadused ja valitsema sobilikud maailmavaated. Kahjuks peab aga nentima, et paljuski on meil ka palju teha. Toon vaid ühe näite. Sobilike elamisvõimaluste leidmise vajadus valitseb meil juba pikemat aega. Vastav elukoht ning töö leidmine on sageli väga tihedalt omavahel seotud. Selle leidmine pole aga teps mitte kerge. Samas aga võib näha, kuidas nii maal kui linnas lastakse raisku minna maha jäetud, aga igati veel taastatavaid küllaltki korralikke elumaju. Sellele on osutanud tähelepanu isegi külalised väljaspoolt. Nii, et tuleks ikka enne taastada võimalikult palju ja lasta raisku võimalikult vähe elamuid. See oleks mõistlik ja omane arenenud riigile.

Maal elamise päev Pärnu-Jaagupis

28. septembril korraldasid 36 valda üle riigi Eesti Külaliikumise Kodukant algatusel maal elamise päeva, mille eesmärgiks oli kutsuda maapiirkonnas omale töö- ja elupaika valima uusi tegusaid inimesi ja näidata huvilistele, millised võlud ja valud kaasnevad maal elamisega.

Kuna ettevõtmine on plaanis ka järgmisel aastal, otsustati Põhja-Pärnumaal alustada Pärnu-Jaagupi piirkonna tutvustamisega. Huvilistele avasid ukseid kõik valla allasutused, korraldati töötubasid, võis tutvuda kirikuga, muuseumide ja koolidega, vabatahtlike päästjate tegevustega, Lepiku-Mardi talu kollektsioonaiaga, ronida kellatorni, vaadata maailma parimate kõrsikute valmimist ja neid ka ahjusoojalt maitsta, jalutada alevis ning kultuuri- ja spordipargis, osta kohalike ettevõtjate toodangut, külastada ühepäevakohvikuid jne. Huvilistel Vändra ja Tootsi piirkonnast oli võimalus sõita kohale tasuta bussiga. Külastajaid oli kohalike korraldajate sõnul umbes 600 ja külastajamängust võttis osa 100 inimest.

Kõige vilkam tegevus käis alevi peatänaval aäres asuvas rahvamajas ja selle ette püstitatud kohvikutelgis. Rahvamaja juhataja Gerda Mölder vuristas pärast lasteetenduse lõppemist tolmumejaga suurt saali puhtaks, et mõne tunni pärast algaval pidulikul kultuurikolde 85. sünnipäeval ja Heidi Tamme kontserdil oleks taas kõik värske ja puhas. Ootevalmis oli uhke sünnipäevator.

Samas üle tee asuvas valmisriideid tootva firma Clivia kaupluses oli maja ette ja eesruumi sätitud kohvituba. Müüja Marje Kritt selgitas, et hoone ja ettevõtte omanik Tiia Uffert küpsetab parajasti teisel korrusel õuna- ja pannkooke lisaks, sest kohvikukülastajaid on olnud üllatavalt palju. „Meie majas on rendipinnad veel juuksurile, kosmeetikule ja massöörile. Kõik vajalikud teenused käe-jala juures. Poest saab osta lisaks meie oma vabriku toodetele palju

esmavajalikku – jalanõusid, sukki-sokke, tekke-patju jne. Ei ole sugugi nii, et maal midagi pole,“ jutustab Marje ja näitab põnevamat poekaupa.

Kui alevit vähem tundval külalisel on keeruline pelgalt aadresside järgi kõiki toredaid kohvikuid üles leida, siis enne Uduveret tabab vahva üllatus – tee ääres on õhupallidega viit „Kohvik“ ja väike naeratav tüdruk nagu liiklusreguleerija suunab möödasõitja õigesse suunda – Rohekünka kohvikusse. Talu perenaine Kati Kuldmaa naerab, et „sisseviskajad“ tegutsevad nii aktiivselt, et ahi uute pirukate-saiade küpsetamiseks peab kogu aeg kuum olema. Privaatset kohta õue sätitud laudade ääres on juba keeruline leida ja järjepanu lisandub uusi uudistajaid. Lisaks pererahvale on menüüsse andnud oma tubli panuse kokk-kondiiter Kaire Kartau. Eriti vaimustunud oma õuel asuvas kohvikust ja külalistest on pere noorimad, kes püüavad igal sammul abiks olla.

Palju külastajaid meelitab kohale alevi piirimail asuv kollastes värvides kõrsikuvabrik. OÜ Hellar ja Pojad on spetsiaalselt päeva tarbeks käivitanud tootmisliini, et huvilistele näidata, kuidas valmib Eestis ainulaadne toode – nostalgiahõnguline magus kõrsik. Pereettevõtte üks omanikest Diana Mägi räägib külastajatele vabriku 26 aasta pikkusest arenguloost ja tutvustab tootmist. „Päevas valmistame keskmiselt 2700 pakki, suvel aga kuni 35 000 pakki kõrsikuid. Puhta käsitööna valmivaid šokolaadiglasuuriga kõrsikuid jõuame teha kuni 700 pakki.“ 25 meetri pikkusel liinil levitavad magusat lõhna otse ahjust tulevad 20 meetri pikkused kõrsikud, mis lõpus tükeldatakse 18 cm pikkusteks ja pakendatakse kõigile tuntud lõbusa jänku pildiga helekollastesse karpidesse. Võimalust pakki ahjusoojade kõrsikutega kaasa osta ei jäta vist kasutamata ükski külastaja.

Õie Kuusk

Triin Karotam, Tiit Karotam, Anne Marie Tasane ja Mia-Marii Künnapas pakkusid head-paremat rahvamaja kohvikus.

Clivia kohvik: Kaja Allik, Triin Uffert, Marje Kritt ja väikesed abilised Mirtel ja Eliisa Aas.

Rahvamaja juhataja Gerda Mölder annab banketilauale viimast lihvi.

Rohekünka kohvik (Valistre tee 7): Kati Kuldmaa ja Kairi Kartau koos oma väsimatute abiliste Marta, Kristiini, Katriini ja Hannaga.

Diana Mägi tutvustas kogu päeva külalistele kõrsikute valmistamist.

Lii Nurmik, Kätlin Kuik ja Marianne Kuik pakivad küpsetusliinilt saabuva toodangu karpidesse.

Pärnu-Jaagupi Põhikooli lapsed olid õppepäeval Silmal KIK-i projekti “Silma õppekeskus Matsalu looduskaitse alal” raames

Pärnu-Jaagupi õpilased käisid õppekäikudel Silma õppekeskuses. Õpilastele tutvustati Läänemere elustikku: taimi, vetikaid, putukaid ning teisi selgrootuid, linde ja imetajaid.

1.-3. klassi õpilased läbisid õppeprogrammi “Kalamaimud ja puruvanad”, 4.-6. klass “Selgrootud Läänemeres” ja 7.-9. klass “Selgrootute kohastumused”. Õpilastel oli võimalus ranna ääres ise kahvaga vees elutsevaid selgrootuid püüda.

Selleks püüti veeseligrootud suurde vanni, kuhu sattus koos mudaga ka muid lisandeid. Seejärel tuli nad panna puhtasse vette väiksemasse vanni, kust omakorda ükshaaval luskaga petritassile. Lapsed said hiljem leitud loomi mikroskoobi all uurida ja välimäärarajaid kasutades isendeid tuvastada. Õpilased tutvusid kiili- ja sääsevastsete, ujurite, kaanide, selgsõudurite ja teiste selgrootutega, kes elutsevad rannäärtes vees.

Programmi teises pooles tutvusid nooremad õpilased Läänemere lindude ning imetajatega. Vaadati õpetlikku filmi, millest saadi teada, et Läänemeri on suhteliselt mage ning et siin elavad hall- ja viigerhüljes ning pringel. Veel õpiti märkama lindude iseloomulikke tunnuseid ning digitaalseid välimäärarajaid kasutades määrati neid rühmatööna. Tutvuti ning õpiti eristama hall- ja viigerhüljest. Käidi binokliga

linnuvaatlustornist linde vaatlemas, räägiti, kuidas mõjuvad lindudele tuulegeneraatorid ja elektriliinid.

Vanemate klasside õpilased tutvusid teises osas rannaniiduga ja said teada, millist rolli mängivad veised rannaniidu hooldamisel. Siin koguti putukaid nii mätta pealt kui mätta alt. Saadi teada, et rannaniidul on hoopis teised organismid kui vees. 7.-9. klassi õpilased tuvastasid ka selgrootute kohastumusi erinevates

veega seotud keskkondades: rannikuvees, rannaniidul ja sellest natuke kaugemal.

Õppepäevad olid huvitavad ja harivad. Õppepäevade läbiviimist toetas Keskkonnainvesteeringute Keskus.

*Hele Nööri
(loodusainete õpetaja)*

Tartu rahulepingule mõeldes

Järgmisel küünlapäeval on Tartu rahulepingu sõlmimise 100. aastapäev. Seda juubelit silmas pidades korraldas Tartu Rahu Põlistamise Selts koostöös Eesti Rahvaulikooli ja maakondlike keskraamatukogudega eelmise aasta lõpul ja selle algul ettekandeturnee Eesti kuues maakonnas, sh Pärnus. Eesmärk oli tutvustada seda lausa maailma ajaloo seisukohalt ülitähtsat dokumenti. Ühe taolise ürituse vähendatud variant toimus 3. oktoobril Pärnu-Jaagupi raamatukogus. Seal tuleb juba aastaid vankumatu järjekindlusega iga kuu esimesel neljapäeval Ester Kerge eestvedamisel kokku kohalike kodu-uurijate ja raamatusõprade seltskond. Nii ka seekord ja lektoriks olin mina ja Jaan Poska dokumentaalfilmi näitas Andrus Peetson.

Üks minu ajalooprofessoreist ütles, kui lähete ettekannet pidama, ärge unustage näitlikke õppevahendeid. Nii ka seekord. Juba Jaagupi Vabadussamba taasavamise 30. aastapäevaürituselt tuttavad Petserimaa ja Eesti Ingerimaa kaardid olid laotatud lauale ja täies mõõdus nende alade lippe asendasid väikesed laualipud, millest Petseri maakonna oma anti ürituse lõpul kingitusena Jaagupi raamatukogule.

Miks me ei väsi rääkimast Tartu rahulepingust kui meie riigi sünnitunnistusest ja miks ei julge seda suhu võtta need, kelle südametunnistust pole puhas ja kelle kohta on kohaldatav Karistusseadustiku riigireetmist sätestav karm paragrahv 232?

Teema polnud jaaguplastele võõras. Umbes sama rääkisime samas paigas 2017. aasta hingedepäeval ja siis oli meie külaliseks Petserimaa kirjanik, luuletaja ja tõlkija Ilmar Vananurm. Just teda ja tuhandeid Petserimaa eestlasi ehk setosid puudutab see teema valusalt, sest neilt tahetakse meie riigi heakskiidul nende maakond ära kinkida.

Teema haarab kaht küsimust ja nimelt Tartu rahulepingut ja nn uut piirilepingut. Millegipärast on suur hulk Eesti poliitikuid koondunud EV idapiiri küsimuses mitte Tartu rahulepingus ja meie põhiseaduse sätestatud piiri, vaid hoopis 1944. aasta 23. augustil ebaseaduslikult vormistatud nn stalinliku piirijoone taha. Nende kahe piiri erinevus on see, et Eesti Vabariigilt on ära võetud kaks kolmandikku Petseri maakonnast ja kolm Narva-tagust valda Eesti Ingerimaalt. See maa-ala on üsna suur, olles võrdne Saaremaa ja lausa Euroopa Liidu ühe liikme, Luksenburgi Suurhertsogiriigi omaga.

Et asjast paremini aru saada, joonistame Põhja-Pärnumaa valla kaardile Pärnu-Jaagupi kihelkonna piires umbes sellise kontrolljoone, mis saab alguse Kõnnust, lähleb Kergu surnuaedade põhjamüürist otse Põõravere, Kaelase, Langerma, Vahenurme ja Virussare kaudu Lavassaare järve. Kõik, mis on sellest põhjapool, on Eesti oma, mis aga lõunas, on koos Pärnu-Jaagupi aleviga Venemaa annekteeritud ala. Paneme homme lõunapool kontrolljoont kehtima venekeelse koolihariduse, jumalateenistused ja asjaajamise ning haudade külastamiseks peavad eestlased Tallinnas Pikal tänaval järjekorras seisma ja viisid nõutama. Kui aga teile see kontrolljoon ei meeldi ja te olete poe taga või bussijaamas sel teemal omavahel juttu ajanud, siis suur-saadikuonu teile viisat üldse ei anna. Vaat just niisugune on lugu Petserimaal, kust oli pärit Jaagupi ja Kergu apteeker Rudolf Ferdinand Näks, Uduvere Bezanitski preestrisuguvõsa ja meie kihelkonnas võidelnud metsavend Viktor Rumjantsev. Kuidas meile see kõik meeldiks? Õnneks on meil võimul rahvuslik koalitsioon, kes seda riigireetmist läbi ei lase. Selle eest pälvib tänusõnu meie poolt valitud Riigikogu liige Andres Metsoja.

Kõik huvilised on oodatud järgmise aasta jaanuaris Tallinnas toimuvale Tartu rahulepingu sajandale aastapäevale pühendatud konverentsile, mille puhul ilmub teemakohane trükis. Selle saavad Tartu Rahu Põlistamise Seltsi ja Petserimaa Suveülikooli kingitusena kõik Põhja-Pärnumaa valla raamatukogud.

Aldo Kals

Kel võim sel õigus

Muusikakooli temaatika teeb jätkuvalt murelikuks ja samas on juba naljakas ka.

Kui kõigest mõned aastad tagasi tundus ei tea mitmendat korda, et äkki nüüd pöörduvad asjad soovitud suunas ja eelmine volikogu võttis vastu otsuse, et tehakse praegune muusikakooli hoone korda ning sai see otsus ja maja ka valdade ühinemisel prioriteetide hulka ja puha.... No justkui tundus, et ongi ehk hästi.

Aga miski siin pole kindel enne, kui pole kindel. Kõik need tookordsed otsused on siis nüüdseks tühistatud ja kõik aastatetagused vaidlemised ja koosolekud ja sõnelused olid asjata. Taas on päevakorrale kerkinud muusikakooli „ainuõige“ asukohana gümnaasiumi õpilaskodu ja ometi oli see hoone ainuke, mille meie, kes me muusikakoolis töötame, välistasime. See teeb kohutavalt kurvaks.

Meile üritatakse rääkida suuremat sorti kokkuihuti juttu ja et Vana tänava hoone taastamine on tohutult kallim kui kõik teised asukohad jne. Kas keegigi ütleks numbriliselt, milline kokkuihuti saabub, kui muusikakool asuks õpilaskodus? Kellel on ettekujutus, milline saaks muusikakool olema õpilaskodus? Missugune seest, missugune väljast? Keegi pole öelnud, kui palju ollakse suutelised ja nõus investeerima muusikakooli hoonesse. On ainult oletused ja et raha ei ole ja ei tule ja kokkuihuti peab olema ja tulema. Ja volikogu hääletabki. Sooviks väga küsida igalt volikogu liikmelt eraldi ja jõudumööda teengi seda, mille poolt või vastu te hääletasite?

Mina olen selle supi sees olnud aastaid, aga mina küll pole aru saanud, mida meile üritatakse lahkelt pakkuda? Võib-olla liigub valitsuse ja volikogu liikmete vahel arvutusi ja analüüse sisaldav dokument, seda ma ei tea, aga põnev oleks seda näha.

Kuigi vallavanem oma ajaleheartiklis räägib, et valla piirkondade areng sõltub piirkonna enda inimeste aktiivsusest ja nende ettepanekutest ja aktiivsusest, siis arengukavasse tehtud ettepanekuid isegi ei arutata või tehakse seda valikuliselt. Kõikeselgitav vastus ettepanekutele „Ei arvesta“ on arusaamatu ja solvav. Kõik ei olnud nii halvad ettepanekud, et üldse ei oleks võinud kaaluda. Kui muusikakooli

pöördumisele valitsusele ja volikogule on alla kirjutanud 10 õpetajat ja sama palju tungla omanike, siis sellest marsitakse lihtsalt üle kui ei millestki. Mainin lihtsalt et 10 võib olla väike arv, aga selle numbri taga on absoluutselt KÕIK muusikakooli õpetajad. Ei ole mõned. Äkki siis on ikka mingi mure meie hingel? Aga see ei ole otsustajatele argument.

Aina sagedamini kostub valitsejailt ähvardavaid lauseid, et vot kui nüüd tuleb mingi tundmatu ametkond ja paneb selle praeguse maja hoopis kinni või et valitsus paneb ise kinni, siis teate: see jutt ei aita meil paremini töötada. See ei tekita erilist turvatunnet. Ongi teie otsustada ja otsustage siis ära, aga ärge tühja lausuge neid sõnu. Kui Vändra saab ilma muusikakoolita teie arust parem paik, siis otsused ongi teie kätes.

Mind solvab, kui valitsuse liikmed räägivad, et sellistes tingimustes, nagu lapsed praegu on, külm ja ohtlik ja mis kõik veel, et lastest selles majas ei hoolita. Kõiges võite meid süüdistada, aga lastest mittehoolimise kohta sooviksin konkreetseid näiteid. Tuletan meelde, et hoone kuulub omavalitsusele. Jah, olen teadlik, et sellisesse olukorda ei sattunud maja eile ja eelmised valitsused ja volikogud võiksid endasse vaadata, aga keegi ju ei vastuta. Ei vastutata eilsete otsuste eest ega ka tänaste eest. Varsti on jälle uued valimised ja sellega seoses lõpeb ka vastutus. Võimalik, et tulevad jälle uued inimesed ja hakkab jälle see triangel otsast pihta. Aga täna teha toore jõuga vale otsus ja seda veel toorema jõuga ja suurte laenudega vägisi ellu viia ei oleks samuti mõistlik. Veel on öeldud et koolis peab olema lapsel hea ja mida õpetajad arvavad, see pole oluline. Näidake seda kooli, kus lapsed on õnnelikud ja õpetajad mitte ning kus tulemus kokku on hea! Ühe noore kujunemisel on õpetajal ikka väga suur roll, eriti olukorras, kus ollakse aastaid üks ühele tundides õppimas.

Kui mõni punkt pannakse kord arengukavasse, siis võiks arvata, et pandi mingil põhjusel. Kuidas saab olla siis, et ilma erilise põhjendusega seda muudetakse ja lükatakse-tõmmatakse või üldse ei arvestata?

Miks meile ei meeldi see õpilaskodu variant siis? Ma ei tea, kas see oleks kasulik

gümnaasiumile, et erinevate projektide jaoks oleks lastenumber suurem, või valitsusele, et näidata, kuidas meil koolireformi juba tehakse, aga muusikakool ei võida sellest vangerdusest midagi. Lisaks kõigele on ühiselamuks ehitatud maja kiretu ja ei inspireeri kuidagi kaunist kunsti tegema. On ju põnev kaasaegne koolihoone, kui keskel on pikk kitsas akendeta koridor ja kahele poole avanevad täpselt ühe lauaga löödud kabinetid. Hoonesse on juba sisse kodeeritud arhitektuurist tulenevalt hulk ebamugavusi. Tore perspektiiv järgmiseks viiekümneks aastaks. Mina ei oska näha atraktiivsust sellel tulevasel M. Lüdigi nim. kolmekordisel paneelmajal. Omavalitsus ju ometigi soovib atraktiivne olla. See maja sobiks vallavalitsuse hooneks kordi paremini.

Üks noor edukas juht kirjutas eelmisel nädalal, et ülemustel oleks aeg-ajalt tark küsida, kas alluvad on õnnelikud töö juures? Ja et teinekord on üldise heaolu nimel tark miljöövärtslikke hooned säilitada ja nendesse äkki pisut rohkem investeerida, kui et iga hinna eest „head uut“ pakkuda. Olen nõus selle mõttega. Kui vaadata, kuidas praegu ei arvestata absoluutselt meie arvamusega, kes me veel töötame muusikakoolis, siis mis paneb meid uskuma, et ükskõik mis hoone sobitamisel meilt keegi midagi küsima tuleb? See on nii hea, kui on olemas inimesed, kes teavad täpselt, mis meile tegelikult hea.

Üks lootusekiir on ka. Raha ei ole mitte ühegi variandi tegemiseks ja sellega seoses loodan, et ehk ei lähe ka seekord see väga vale otsus täide.

Lõpetuseks vallavanema tsitaat ühest varasemast lehest. „Milliseks kujuneb valla edasine areng, sõltub eelkõige teist, head vallaelanikud, ja teist, volikogu, kes peab otsustama, kas seista paigal või minna julgelt edasi, ka siis, kui mõnele inimesele miski ei meeldi.”

Just sellest lausest püüan ka mina juhinduda. Kui ma ei avaldaks oma arvamust, siis ma oleksin endaga tülis, kui avaldan, siis olen teistele paha. Polegi head lahendust.

Kalev Saar
Vändra muusikakooli
vilistlane ja õpetaja

Muusikakool vajab tänapäevast ja turvalist õppekeskkonda

Vastuseks Kalev Saare kriitikale

Vändra Muusikakooli arengukavas on välja toodud, et kool asub renoveerimist vajavas majas ning ruumipuuduse ning ruumide mittevastavuse tõttu kasutatakse trummi-, trompeti- ja metsasarveõppeks ühte ruumi Vändra Noortekeskuses ja kahte ruumi Vändra Gümnaasiumi tööõpetuse majas kunstieriala tarbeks. Murekohana on välja toodud kooli killustatus ning ruumide ühine riskikasutamine teiste asutustega. Maja vajab täielikku kapitaalremonti ja vastavusse viimist tänapäevaste õppekeskkonna- ning muusikaõppeks vajalike tingimustega, klassiruumid vajavad heliisolatsiooni, kuna õppetöö normaalset kulgu segab kõrvalruumidest läbikostuv müra, talveperioodil on paljud klassiruumid väga külmad, mis omakorda põhjustab muuhulgas instrumentide häälestuse mittepüsimist. Ruumipuudusel on endine Mihkel Lüdigi memoriaaltuba kasutusel klassiruumina. M. Lüdigi mööbel ning muud isiklikud asjad on laiali kooli erinevates ruumides, mistõttu ei saa tagada nende kaitset/säilimist. Muusikakoolil puudub ühtne, õppetööks vajalik kaasaegne mööbel, paljud vajalikud töö- ja õppevahendid on õpetajate-töötajate isiklikud.

Vana tn 61 hoone tehnilise seisukorra kohta on juba 2004. aastal tellitud eksperthinnang, kus on hinnatud hoone konstruktsioone ja tehnilist olukorda. Selles aruandes on mainitud hoone kande- konstruktsioonide halba olukorda ja ülekoormatust, vundamendi lagunemist ning

piirdekonstruktsioonide mädanikekahjustusi. Kindlasti ei ole olukord vahepealse 15 aasta jooksul paranenud.

Mis puudutab muusikakooli kolimist Vändra Gümnaasiumi õpilaskodusse, siis selleks on koostatud 2019. a eskiisprojekt, mille aluseks on Kalev Saare poolt novembris 2018 saadetud ruumiprogramm.

Vallavalitsuse ja volikogu liikmed on kahe aasta jooksul korduvalt arutanud Vändra Muusikakooliga seonduvaid probleeme. Arutelud on toimunud valla arengukava koostamise käigus, samuti kooli lastevanemate koosolekutel ja hoolekogus. Aastaid tagasi tehtud otsuseid ja arutelusid ei saa me tänasel päeval arvestada, kuna muusikakooli maja on võrreldes aastate eest tehtud otsustega oluliselt halvemas seisus ja renoveerimise asemel tuleks vana maja lammutada ja ehitada uus. Valla eelarvestrateegias on suurem osa investeeringutest aastatel 2020-2023 planeeritud haridusasutuste korustamiseks. Suuremaks objektiks 2020. aastal on Vändra Lasteaia Rukkilille maja hoone CO2 meetme energia-säästuprojekt. Eeldatav maksumus on 900 000 eurot, sellest toetus 208 772 eurot. Omaosalus tagatakse laenuga. Plaanis on renoveerida Vändra Gümnaasiumi kompleks selliselt, et sinna mahuks eraldi tiiba ka muusikakool. Nendeks tegevusteks on valla eelarvestrateegias 2021. aastaks planeeritud üks miljon eurot ja selle tarvis võetakse laenu. Projekteerimiskulud on 2019. aasta eelarves.

Arengukavasse tehtud ettepanekuid arutati kolmel avalikul koosolekul, samuti olid ettepanekud avaldatud valla kodulehel. Vändra Tungla

omanike ja muusikakooli direktori pöördumise võttis kooli direktor valeandmete tõttu tagasi ise ja selles ei saa kuidagi süüdistada vallavalitsust ülemarssimises. Ka ei ole me kedagi ähvardanud ametkondadega, vaid oleme tõsiselt mures muusikakooli praeguse olukorra pärast, pidades silmas maja küttekollete, elektrisüsteemide ja seinte ning akende amortisatsiooni. Turvatunnet õpilastele ja personalile on praegustes oludes väga raske tagada ja seetõttu otsimegi pikaleveninud teemale mõistlikku lahendust. Kindel on see, et uue maja ehituseks valla võimekus puudub, väheneva õpilaste arvuga gümnaasiumis maja ümberehitustööd on valla jaoks kohasemad ja lahendaks muusikakooli arengukavas väljatoodud kitsaskohad. Me ei nõustu väitega, et muusikakool selle vangerduse tõttu midagi ei võida, vastupidi, muusikakool saab endale tänapäevase ja turvalise õppekeskkonna (sh helikindlad ja soojad klassiruumid). Kas see on siis tõesti väga vale otsus, et soovime oma lastele luua paremad õpitingimused? Lüdigi maja või keskuse loomise mõte on ilus unistus ja kindlasti edasi mõtlemist väärt, kuid praegused tingimused ei rahulda täna muusikakoolis õppivaid lapsi, lapsevanemaid ja arvatavasti ka personali ning keskuse loomine sellises olukorras olevasse hoonesse on ebamõistlik. Neid asjaolusid silmas pidades otsustaski volikogu ja vallavalitsus minna edasi arengukava tegevuskavas kinnitatuga, lootes asjaspepuutuvate inimeste edasisele heale koostööle, et saada asutusele just sellised tingimused, nagu muusikakoolile vaja oleks.

Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus

Vändra Gümnaasiumi projektinädal Taanis

Eestlased ja hispaanlased kohtumas võõrustavate peredega.

Tantsude õppimine.

Tutvumismängu ajal pidime üksteist küsitlema.

Projekti liikmed H.C Anderseni muuseumi ees.

Soojendus spordisaalis.

Vändra Gümnaasiumi kaheaastase **Erasmus+ projekti 17 Global Goals from Schools` Perspective** raames toimus seekordne Eesti, Rumeenia, Hispaania ja Taani õpilaste ühine projektinädal 6.-11. oktoobrini 2019 Taanis kaunis ja hubases Odense linnas. Meie koolist osales 8 õpilast 9.-11. klassini. Projekti koordinaatorile **Irina Lõõbasele** oli abiks õpetaja **Ülle Ütt**. Hunderupskoleniga on see meile juba kolmas rahvusvaheline projekt. Palusin ka seekord õpilastel jagada oma muljeid toredast ja töökast nädalast, kus lisaks aktiivsele tegelemisele globaalsete eesmärkidega said nad võimaluse avastada Taani kuningriiki, taaskohtuda teiste maade eakaaslastega ja praktiseerida inglise keelt.

Cätlyn Laas, 10. klass: Meie seekordne reis algas pühapäeval, 6.oktoobril hommikul kell 7.30. Lennuk läks 11.30 ja umbes kahe tunni pärast olime jõudnud Kopenhaagenisse. Mugavas rongis jagasime vagunit projektikaaslastega Hispaaniast, kes mängisid kaarte ja tundusid väga elevil uute kohtumiste pärast. Odenses võtsid meid vastu Taani pered. Sellel öhtul puhkasime, elasime sisse ja tutvusime võõrustajatega.

Kristina Kapp ja Ketlin Riks, 11. klass: Esmaspäeval kogunesime Hunderupskole põhikooli, et veeta seal terve päev. Sellest aastast on sealsetel õpilastel kohustuslik anda ära oma telefonid, et see ei segaks õppimist. Alguses oli meil väga harjumatu olla ilma telefonita, kuid lõpuks märkasime, et üksteisega suheldes oli palju lõbusam aega veeta. Päev algas ühiste inglisekeelsete tervituslauludega, siis vaatasime üle nädala plaani. Seejärel tutvustasid õpilased meile oma kooli nii seest kui väljast. Järgnevalt õppisime toreda tantsuõpetaja juhendamisel Taani ja Rumeenia rahvatantse ning mängisime tutvumismängu.

Rääkisime oma projekti sisust ehk globaalsetest eesmärkidest, lisaks sellest, kuidas on lood meie riigis ja konkreetses linnas. Peale probleemide teadvustamist pakkusime lahendusi ning põhjendusi. Päev lõppes erinevate tõlkeharjutusega väiksemates gruppides, kus pidime samaaegselt kasutama taani, rumeenia, hispaania ja eesti keelt.

Minni Toom, 9. klass: Teisipäev algas minul kell 8 koolis bioloogia-tunni külastusega. Huvitav oli näha, kuidas toimuvad tunnid Taanis. Õpetaja suhtles õpilastega hästi vabalt ning õpilased ise olid ka vabad. Seal edasi läksime H.C.Anderseni muuseumisse, kus giid rääkis meile tuntud muinasjutu autori, kes on pärit Odensest, elust ja tegemistest. Oli väga huvitav!

Pärast seda läksime rühmades avastama Odense linna koos oma host'idega, kes olid meile giidideks.

Isabella Lepik, 10. klass: Kolmapäeva veetsime Kopenhaagenis. Nägime palju erinevaid ehitisi ja vaatamisväärsusi, sealhulgas näiteks Väikese Merineitsi kuju, kuningapere losse, sealsete vahtide vahetust ja palju muud.

Ronisime kõrge ümmarguse torni otsa, kust avaneb imeilus vaade tervele linnale. Pärast vaba aega tegime öhtul veel põneva kanalituuri ja nägime linna vee poolt.

Reis Kopenhaagenisse oli küll üsna väsitav, kuid võimalusel läheksin kindlasti tagasi.

Kärt Kõuts, 9. klass: Neljapäeval toimusid koolis erinevad arutelud ja rühmatööd eri maade õpilaste ühistes gruppides, milline 17 ülemaailmsest eesmärgist on teistest tähtsam. Hiljem võrdlesime ning põhjendasime oma arvamusi teistele rühmadele.

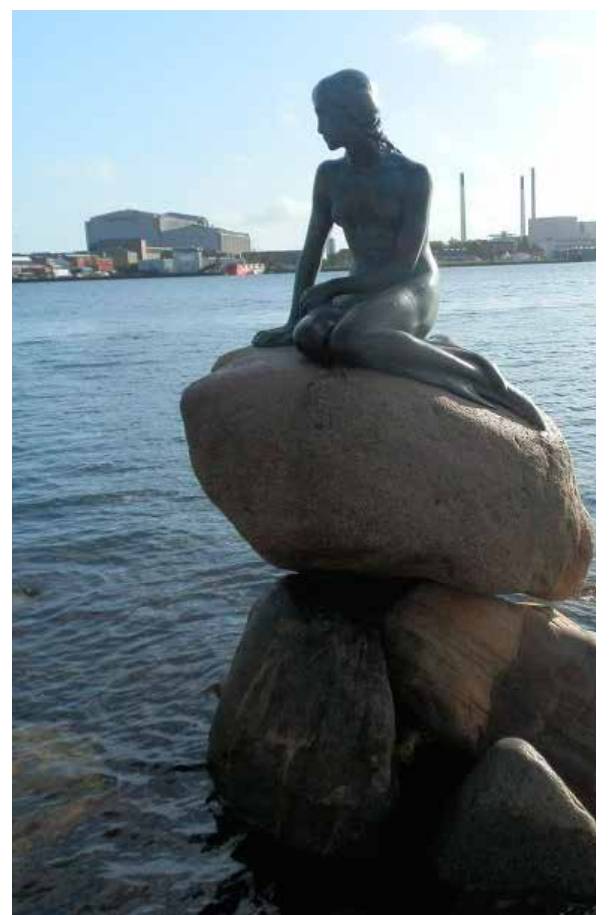
Mängisime ka toredat suhtlusmängu, mille olid ette valmistanud meie õpilased Ketlin ja Kristina. Peale lõunat printisime ja kaunistasime teisipäeval linnaekskursiooni ajal tehtud selfisid ja lõbusaid fotosid. Öhtuseks lõpupeoks pidid projekti liikmed kaasa võtma oma riiki esindava toidu ja neid oli tõeliselt huvitav maitsta. Eri maade noored valisid oma soovil muusikakirja ja tantsiti. Päril peo lõpus anti meile kätte tunnistused, mis näitasid, et oleme osalenud projekti Taani nädalal.

Sirli Pilli ja Triinu Aru, 9. klass: Reede oli meil üsna produktiivne, olles ühtlasi projektinädala raames meie viimane päev Taanis. Sel päeval oli Taanis üleriigiline koolide spordipäev, millest saime ka meie osa võtta. Sealne spordipäev meie omaga eriti sarnane ei ole. Esialgu tehti kooli võimlas koos soojust, millele järgnesid erinevad sportlikud mängud õues.

Pärast mängu, mille vanemad õpilased noorematele olid korraldanud, oli lõunapaus ning seejärel toimus jooks, mis kestis tunni. Kes ei jõudnud joosta, võisid kõndida. Enne jooksu lõppu hakkasime meie rongijaama sõitma. Paari tunni pärast olime Kopenhaagenis, kus paraku selgus, et meie lend on pikalt edasi lükatud. Jõudsime siiski rõõmsalt, kuigi uniselt kell 3 öösel Vändrasse tagasi.

Järgmise aasta aprilli alguses ootame partnerkoolide õpilasi ning õpetajaid viimasele kohtumisinädalale Vändras. Õpetajate jaoks järgneb sellele veel projekti lõpparuande kirjutamine Odenses. Täna kõiki projektis osalenuid ja loodan, et nad on tänu sellele avardanud oma maailmapilti, saanud positiivseid kogemusi ning täiustanud oma inglise keelt!

Irina Lõõbas,
Vändra Gümnaasiumi inglise keele õpetaja
ja Erasmus+ projekti koordinaator.

Kuulus Merineitsi kuju Kopenhaagenis.

Kanalituur Kopenhaagenis.

4 maa noorte arutelu globaalsetest probleemidest maailmas ja nende oma riikides.

Õpetajad Irina Lõõbas ja Ülle Ütt ning õpilased tunnistustega.

Jürjendal, Mikita, Kirikmäe Samlikul. Foto Tarmo Mikussaar

Tähistasime Samliku koolimaja sünnipäeva kontsertõhtuga

Samliku uus koolimaja pühitseti 85 aastat tagasi. Korraldasime juubeliaasta puhul septembrikuu viimasel laupäeval kontsertõhtu, mille läbiviimise kulusid aitas osaliselt katta ka Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus.

Avasime ukse kaks tundi enne õhtust kontserti. Meie üllatuseks kujunes planeeritud sündmusest väikest viisi kooli kokkutulek – teeb rõõmu, et 1998. aastal suletud koolimaja nii paljudele inimestele hingelähedane on ja siia ikka sammud seatakse. Kohaletunud külalised, kellest valdav osa olid vilistlased ja kunagised õpetajad, said tutvuda koolimaja ajaloo ning praeguse tegevusega. Endisaegsed klassi- ja jalutusruumid täitusid rõõmsate kohtumiste ning heatujulise jutuvadaga. Tehti ühispile, uudistati seintele riputatud fotosid, meenutati vanu aegu, õpetajaid ja klassikaaslasi. Selleks õhtuks üles seatud kohvik kostitas kõiki soovijaid vaarikavarreete, kohvi ning mitmesuguste pirukate ja kookidega.

Õhtu lõpetas sõnamängulis-muusikalise kontsertkavaga trio koosseisus: *ambient*-muusik **Kaido Kirikmäe**, kitarrist **Robert Jürjendal** ja kirjanik **Valdur Mikita**. Kontserdi vältel sai kuulaja osa Valdur Mikita osavalt seatud sõnasepitsustest, mida saatsid Robert Jürjendali ja Kaido Kirikmäe loodud improvisatsioonilised heliteosed.

Positiivne tagasiside külalistelt ja esinejatelt annab jõudu ning indu seesuguseid sündmusi edaspidigi korraldada. Järgmisel aastal ootame külla üle-eestilisel avatud talude päeval ja ehk ka mõne teise ürituse raames. Kohtumiseni Samlikul!

Merike ja Indrek Bachman
Samliku koolimaja

Klubi Suure Karu Pojad maadlustulemused

Vändra maadlusklubi võistlushooaja avas Andreas Välja 7. septembril, saavutades Lätis võisteldes tugeva 2. koha.

Eesti maadlejate võistlushooaeg algas Vana-Vigalas 14. septembril ning tulemused on järgnevad: 2012 ja nooremad: Oskar Perner 1. koht; 2007 ja nooremad: Steven Kaplur 3. koht, Hendri Vesper 2. koht, Kened Mägisalu 5. koht, Andreas Välja 3. koht; Tüdrukud: Lisete Erik 3. koht, Janely Vutt 1. koht.

16. septembril saavutas Helary Mägisalu maailmameistrivõistlustel 29. koha. Helary võistlushooaeg jätkub Hiinas oktoobri lõpus Kaitseväelaste MMil.

28. septembril käisime Paikusel Leo Kreinini MÄVil ning tulemused on järgnevad: 2009 ja nooremad: Lukas Nikolajev 1. koht, Ramon Tuisk 8. koht, Mikkel Pajumäe 12. koht, Steven Kaplur 6. koht, Pert Nikolajev 5. koht. 2007 ja nooremad: Hendri Vesper 2. koht, Kened Mägisalu 5. koht, Andreas Välja 2. koht. Tüdrukud: Janely Vutt 3. koht.

Oktoobri alguses käisime Lihulas Gustav Vahari memoriaalil ning kõik neli poissi tulid tagasi medalitega. 2008 ja nooremad: Pert Nikolajev 2. koht, Hendri Vesper 2. koht. 2006 ja nooremad: Andreas Välja 3. koht. 2004 ja nooremad: Kened Mägisalu 3. koht.

12. oktoobril alustasid võistlust ka täiskasvanud, Tapa maadluspäevalt tulid tagasi medalitega Mario Mägisalu (1. koht) ja Jürgen Silling (2. koht).

19. oktoobril käisid poisid Lätis Riia meistrivõistlustel ning osalesid nii vaba- kui ka kreeka-rooma maadluses. Vabamaadluses tuli Riia meistriks Andreas Välja, Kened Mägisalu saavutas 8. koha ja Hendri Vesper 10. koha. Kreeka-rooma maadluses tuli Andreas 5. kohale, Kened 7dale ja Hendri 8. kohale.

MTÜ Suure Karu Pojad
Treener Mario Mägisalu

Enari Tönströmi sporditulemused

20. septembril võitis Enari Alu suurjooksul distantsil 5.1 km 1. koha ajaga 17.04.

6. oktoobril toimunud Paide-Türi rahvajooksul osales ta Kirna-Türi 6,5 km distantsil ja saavutas 3. koha ajaga 21.30 min.

12. oktoobril toimunud Tõstamaa jooksul distantsil 7,5 km saavutas Enari 2. koha ajaga 25.48 min.

Riigiametnike Karikasarja võrkpalli hõbedane võistkond:

Maarja Ainsoo, Oliver Turi, Aivar Kukkk, Tom Torn, Mait Leemet. Ees Rainer Sutt, Keiu Silm ja Toomas Taul.

Päästeamet riigiasutuste seas võrkpallis teine

5. oktoobril toimus Jüri spordihoones suurejooneline ja rohke osavõtuga võrkpalliturniir. Selgitati Riigiametnike Karikasarja parimaid asutusi võrkpallis. Kuna võistkondi oli tõsiselt palju, siis alustati mängudega lausa neljas alagrupis ja mitmes saalis korraga. Võistlusformaad nägi ette kahe naismängija pideva viibimise platsil ja oli lubatud ka kahe „võõrmängija“ osalemine võistkonnas, kes ei pidanud tingimata olema selle asutuse töötaja. Oli näha, et seda võimalust ka paljud kasutasid ja see kergitas võistkondade tasemed väga kõrgele ja samas ka ühtlaseks. Päästeamet oli aga väljas puhtalt oma töötajatest moodustatud satsiga ja seda suurem oli rõõm saavutustest. Alagrupist alates ei

olnud ühtegi lihtsat mängu, kõike tuli võtta jõuga ja viimaseid oskusi välja pannes. Teel finaali suutsime murda Politsei- ja Pii-rivalveameti, Maaeluministeeriumi, Keskkonnainspektsiooni, Eesti Energia ja Kaitseväe võistkonnad. Finaal oli samuti väga pinev, aga kuna olime eelnevatesse mängudes jätnud liiga palju jõuvarusid, siis kõige säravama tulemuse vormistamiseks jäi veidi särtsu puudu ja kaotuse pidime vastu võtma Vangla-teenistusele. Samas jäi ilusatest mängudest hinge suur rahulolu ja kõrge koht valmistas siirast rõõmu! Täname korraldajaid ja kohtumiseni palliplatsil!

Toomas Taul

MARDIPÄEVA JOOKSULE

MILLAL?
9. November 2019

KUS?
PÄRNU-JAAGUPI KULTUURI- JA SPORDIPARK

MIS TOIMUB?
12.00 MINIJOOKS 550m 7-8 a
12.15 LASTEJOOKS 2x550m 9-10 a
12.45 NOORTEJOOKS 2,7 km 11-12 a
ja 13-16 a
MARDIJOOKS 5,4 km noored, N, M

Autasustamine orienteeruvalt kell 13.30

Registreerimine spordikeskuse valvelauas,
e-post halingarahasport@gmail.com või
spordikeskus@pparnumaa.ee

Osavõttutasu- kuni 16 a (kaasa arvatud)
TASUTA, teistel 2 EUR

Halina Rahvaspordi selts

Popi Kaubad
VÄNDRA

MEIL ON JOPEDE SOODUSMÜÜK

11.11.– 07.12.

POPI KAUBAD • Vändra Turu 6c
Jälgi meid Facebookis: Popi Kaubad Vändra

Talvekuul Kurgjal

11. kuni 25. novembrini viime läbi haridusprogrammi „Mardi- ja kadripäev“. Haridusprogramm on mõeldud lasteaja ja põhikooli gruppidele ning eesmärk on tutvustada osalejatele mardi- ja kadripäeva kombeid ja tavasid. Kuna need rahvakalendri tähtpäevad on tugevasti seotud loomadega, siis külastame kindlasti ka taluloomi. Seejärel suundume rehetuppa, kus meisterdame, mängime, tantsime ja maitseme koos odrakaraskit teega. Programmi maksumus 4.00 € ja vajalik on eelregistreerimine telefonidel 4458171 ja 58600025 ning e-posti aadressil kurgja@maaelumuseumid.ee

Kohtumiseni C. R. Jakobsoni Talumuseumis Kurgjal.
peaspetsialist
Kersti Tammiksaar

Häireliit MTÜ INVATRANDSPORDI- JA REISIJATEVEOTEENUS

Asume Pärnu-Jaagupis ja pakume puuetega inimestele nende vajadustele kohandatud transporditeenust Eestis ja väljaspool.

VOLKSWAGEN KOMBI:

Juht + 8 istekohta
Juht + 1 ratastoolikoht + 6 istekohta
Juht + 1 kandraamikoht + 4 istekohta
Võimalik rentida ilma juhita.
Hind ja tingimused kokkuleppel.

Teenuse hinnad:

Väljasõit kuni 30 km ring ja
alla ühe tunni kuni 44 € tund.
Ühe kilomeetri hind olenevalt teekonna
pikkusest 0,6 € - 0,9 € + ooteaeg kuni 20 € tund.
Tellimusest ette teatamine 48 tundi, erand-
juhtudel reageerime esimesel võimalusel 24/7.

Kontakt: telefon +372 5348 6203 • e-post haireliit@gmail.com

4. nov Pärnu-Jaagupi Rahvamajas kell 15–16

5. nov Vändra Kultuurimajas kell 12–13

MUST MÜÜK

hinnad all KUNI – 70%

Novembrikuu tuunikate (25 €) ja pükste (23 €) erimudelid VAID 15 €
Kultuurpärlitest, poolvääriskividest, Swarovski kividest disainetud
Bambusretuusid, stretšpüksid, sukkpüksid
www.ethel.ee; FB – Ethel Design

MITMESUGUST

Müüa turvas 250-liitristes kottides, hind 7 eurot.
Tel 567 49647 Raivo

Koristan Teie territooriumi risustavast vanarauast.
Viin ise ära. Hind kokkuleppel. Tulen kohale iga
ilmaga. Tel + 372 58517174

OÜ Adore ostab Vändras haavapakku, raieõigust ja
kasvatav metsa. Info 5144185
Ado Pert adore@hotmail.ee

Võtan müüki kinnisvara Põhja-Pärnumaa vallas.
Sander Sõmer tel 5811 7699
sander.somer@uusmaa.ee

Teostame vihmaveesüsteemide ja katuseturvatoode-
tega seotud töid. Vihmaveerennid toodame kohapeal
valtsimismasinaga – puuduvad liitekohad.
Vihmaveerennid OÜ, tel 5271059,
info@vihmaveerennid.ee

Hoonete soojustamine puistevillaga, teostame ka
vajalikke eeltöid. Konsultatsioon objektile TASUTA!
Puistemees OÜ, tel 501
6689, ken@puistemees.ee

Teostame ehitus-, viimistlus-, remondi- ja torutöid
(nt. vannitubade remont, plaatimine, maalritööd,
tapeetimine jne).
Tel +372 5621 6394; +372 5617 4500 Urmas

EELK Vändra Martini Kirikus

Jumalateenistused pühapäeviti kell 11

10. novembril kell 11

KULD- JA HÖBELEERI JUMALATEENISTUS

kaasa teenib koguduse naiskoor.

Hõbeleeri jumalateenistusele ootame 1994. aastal
leeriskäinuid.

Oma osavõtust palume teada anda tel 518 8586,
martinikogudus@gmail.com

Õpetaja Ants Kivilo tel 5396 0574

MITMESUGUST

AS Tootsi Turvas pakub tööd katlamajade hooldus-
tehnikule. Võimalik väljaõpe Info tel 5145597

OÜ Meremõõdukus pakub tööd ausale ja töökal-
MAJAHOIDJALE 0,5 kohaga
Töökoht asub Vändras Vana tn 49
Kontakttelefon: +372 5683 6546

KINNISVARA

Üürile anda 2-toaline korter Suurejões.
Info tel 504 9398 Aime

OÜ Viljamaa ostab ja võtab rendile põllumaad Vändra
vallas. tiit.soosaar@gmail.com tel 56 482 492

Vihtra Mõis OÜ ostab ja võtab rendile põllu- ja
metsamaad. Parimad hinnad. Küsi kindlasti pakku-
mist. Tel 5032570 e-mail vihtramois@hotmail.com.

OÜ ESTEST PR ostab metsa- ja põllumaad.
Tel 50 45 215, 51 45 215, info@est-land.ee

Vändra Õigeusu kirikus

3. novembril kell 11
HINGEDEPÄEVA JUMALATEENISTUS

EELK Pärnu-Jakobi kogudus

• 03.11 14.00 Jumalateenistus armulauaga.
Hingedepäev.
• 10.11 14.00 Jumalateenistus armulauaga.
Isadepäev.
• 17.11 14.00 Jumalateenistus armulauaga
• 24.11 14.00 Jumalateenistus armulauaga

Koguduse kantselei avatud T, K, R 10–14
Kantselei telefon 44 64 650
Sekretär Sigrīd Reimets
Kalmistuvaht Aira Safronov +372 53964729
Hooldajaõpetaja Kristiina Jõgi +372 5300 7075
Diakon Jane Vain +372 5451 6999

Mälestame

TIINA KLAUSEN
16.01.1974-30.09.2019

LAINA LÄÄNE
16.06.1933-03.10.2019

AIN KOSK
04.07.1948-05.10.2019

ALEKSANDER ANTSON
16.03.1949 – 15.10.2019

JAAN MUREL
29.01.1967-17.10.2019

VILMA SOGENBITS
25.02.1925-18.10.2019

ELLEN MÄNDARU
20.04.1925-20.10.2019

Armas ema ja vanaema Õilme! 90

Jäta kõik töö ja unusta rutt,
olgu su sünnipäev kui muinasjutt,
ehtigu eluteed lilled ja päike,
just nagu siis, kui olid veel väike.

Õnne ja tervist päevadesse soovivad
lapsed ja lapselapsed!

Õnne ja tervist, sünnipäevalapsed!

Leida Reiter	12. nov	98
Hans Pärtel	04. nov	93
Lilli Siimula	15. nov	92
Helju Mühlberg	17. nov	92
Jekateriina Pärt	28. nov	92
Elli Pavelson	29. nov	91
Õilme Konno	05. nov	90
Pilvi Kaas	12. nov	85
Martin Joa	24. nov	85
Sinaida Alu	30. nov	85
Vilma Nööri	08. nov	80
Olev Tamm	14. nov	80
Iivi Konrad	15. nov	80
Eeva Kivimäe	16. nov	80
Anne Klaas	21. nov	80
Kalju Koit	30. nov	80
Vello Mihkelson	03. nov	75
Maie Vaidla	11. nov	75
Aime Rand	21. nov	75
Kadri Afanasjeva	24. nov	75
Villem Jeger	26. nov	75
Maika Eier	03. nov	70
Inge Kannus	04. nov	70
Siivi Mäemets	09. nov	70
Tiiu Litvin	12. nov	70
Tiiu Blande	17. nov	70
Valdur Jaakson	19. nov	70
Elve Lumiste	20. nov	70
Toomas Tõnissaar	25. nov	70
Mati Juhkam	25. nov	70
Adu Peets	27. nov	70
Tiina Lipp	28. nov	70

Sündis maailma väikene ime,
sai endale päris nime,
oma päikese, tähe ja tee,
paikse paiga kahe südame sees...

Õnnitleme lapse sünni puhul!

Anne-Ly ja Hannes Tomsoni perre sündis
25. septembril poeg Helari.

Taire ja Oliver Ojala perre sündis
27. septembril tütar Miina.

Karolin Vahuri ja Kaarel Mättiku
perre sündis 19. septembril poeg
Kristofer Tristan.

Triinu ja Marko Kapluri perre sündis
19. oktoobril tütar Mia Grete.

Kaisa Talimaa ja Andres Haava perre
sündis 21. oktoobril poeg Aleks.

Võtan vastu tellimusi toidukartulitele.

Kojuvedu.

Tel 52 05 578 Silver

HALINGA JA TOOTSI PIIRKONNA EAKATE AASTALÕPUPIDU

**30. NOVEMBRIL 14.00-18.00 HALINGA
RESTORANIS**

Kavas etteasted ja jalga saab keerutada elava tantsumuusika saatel.

Peolaua katmiseks on vajalik eelnev registreerimine hiljemalt
22. novembriks:

Halinga piirkonnas Külli Karits tel 53284626

Tootsi piirkonnas Krista Lindmäe tel 53761671

Peole tulekuks on korraldatud bussitransport, mille
ajakava on peatselt leitav teadetetahviltelt või helistades
vastava piirkonna sotsiaaltöötajale.

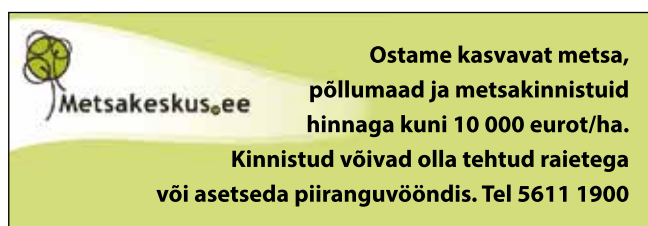
Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus

MARDI- JA KADRIPÄEV EAKATELE

Suurejõe Rahvamajas
pühapäeval, 17. novembril kell 13

Päevajuht Kairi Leivo,
parimale kostüümile auhind,
Soovitatav osalemisest teatada 13. novembriks.
5332 3326 Olga 512 0893 Heldi

Vändra kultuurimajas

- 1. novembril kell 18 Halloweeni pidu. Disko & õuduste tuba. Pilet 2 €
- 8. novembril kell 20 Peoõhtu. Tantsuks mängib Ivo Linna & Antti Kammiste. Plaatide keerutab DJ Crowey. Pilet eelmüügist 10 €, samal päeval 12 €. Avatud baar.
- 28. novembril kell 18 Seltskonnaklubi Elurõõm peoõhtu. Külla tulevad Kadrid. Tantsuks mängib Joe Lumi. Osalustasu 3 €
- 29. novembril kell 18. Playbox. Retro. Pilet 2 €
- 30. novembril kell 17 Komöödiateatri etendus „Pimekohting“. Osades Marika Korolev ja Hendrik Normann. Pilet 17 €, õpilane, tudeng, pensionär 15 €

Põhja-Pärnumaa Raamatukogus Vändras

- on näitusesaalis üleval novembri lõpuni Simo Privitsa pliatsijoonistuste näitus "Portreed".

Kaisma rahvamajas

- 15. novembril kell 20 TANTSUÕHTU Tantsuks mängib Uudo, lõbusad vahelapid. Pilet 5 eurot

Pärnu Jaagupi Rahvamajas

- 12. novembril kell 18 VABA LAVA TEINE HOOAEG ALUSTAB. Tule kuulda, laula ja tantsi kaasa!
- 20. novembril kell 18-20 JUURTEGA JAAGUPIST. Sel korral on Jaan Kirsi vestluspartneriteks Ingmar Näks, Juhan Toimet ja Ülo Kell. Olete oodatud! Üritus on kõigile tasuta!
- 15. detsembril ootame kaupleva Jõululaadale Pärnu-Jaagupi. Soovist osaleda anna teada pjrm@pparnumaa.ee või helista tel 5885 5662 Gerda

Kino

- pühapäev, 3. november kell 14.00 "Pääsuke MANOU" (animatsioon) kell 17.00 "Kastist väljas" (dokumentaali) kell 19.00 „Terminaator: Sünge saatus“ (märul)
 - kolmapäev, 6. november kell 17.00 "Kastist väljas" (dokumentaali) kell 19.00 "Terminaator: Sünge saatus" (märul)
 - pühapäev, 10. november kell 14.00 „Lammast Shaun. Film Farmigeddon“ (animatsioon) kell 17.00 "Ühemehe show" (komöödia, draama) kell 19.00 "Midway lahing" (draama, sõda, ajalooline)
 - kolmapäev, 13. november kell 19.00 "Ühemehe show" (komöödia, draama)
 - pühapäev, 17. november kell 14.00 "7. põialpoiss" (animatsioon) kell 17.00 "Aasta täis draamat" (draama) kell 19.00 "Charlie inglid" (komöödia, seiklus)
 - kolmapäev, 20. november kell 9.30 "Seitse põialpoissi ja punased võlulingad" (animatsioon) kell 19.00 "Aasta täis draamat" (draama)
 - pühapäev, 24. november kell 14.00 "Adamsonide suguvõsa" (animatsioon) pilet 5/4 kell 17.00 "Marju Lepajõe. Päevade sõnad" (dokumentaali) pilet 5/4
 - kolmapäev 27. november kell 19.00 "Marju Lepajõe. Päevade sõnad" (dokumentaali) pilet 5/4
- Kino pilethind: täiskasvanu 5 €; õpilane, pensionär 4 €